

RAAP BELGIË – RAPPORT 1129

ARCHEOLOGIE NOTA

Sloop en nieuwbouw, Sint-Salvatorstraat te Gent

[DEEL I: VERSLAG VAN RESULTATEN]

Bureauonderzoek – 2024J30

[COLOFON]

[TITEL] Archeologienota Sloop en nieuwbouw, Sint-Salvatorstraat te Gent

Deel I: Verslag van resultaten

Bureauonderzoek – 2024J30

[VERSIE] 1 oktober 2024

[AUTEUR(S)] Derweduwen N.

[PROJECTLEIDER] Derweduwen N.

[PROJECTMEDEWERKERS]

[AARDKUNDIGE]

[RAAPPROJECT] GESI01

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Erfgoedgemeente

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2024

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

SAMENVATTING

RAAP België voerde in september en oktober 2024 een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Sloop en nieuwbouw, Sint-Salvatorstraat te Gent. Het onderzoek kadert binnen een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, er wordt een gedeeltelijke sloop en nieuwbouw ingepland. Het archeologisch vooronderzoek heeft tot doel na te gaan of er kans is op de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten.

Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is er nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

De historische kern van Gent situeert zich op beide oevers van de Leie en de Schelde. De alluviale vlakte die door deze rivieren gevormd werd situeert zich op een hoogte tussen +4 en +6 m TAW. Deze topografie is nauwelijks nog zichtbaar door de aanwezige bebouwing en het verstedelijkte karakter van de omgeving. Het plangebied bevindt zich nog net in deze oorspronkelijke alluviale vlakte maar werd met de aanleg van de omwalling van 1577 wel opgenomen in de stadskern. Het plangebied situeert zich vandaag de dag rond de +7,2 m TAW, beduidend hoger dan de oorspronkelijke meersen.

In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 14 à 15 meter onder het huidige maaiveld.¹ Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze sedimenten archeologische niveaus herbergen. De Quartaire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit profieltype 3 in het zuidwesten en 3a voor het merendeel van het plangebied. Het eerste type bevat aan de basis fluviatiele afzettingen van het weichseliaan, de laatste periode binnen het laatpleistocene. Daarboven bevinden zich eolische afzettingen van het weichseliaan en mogelijk ook het vroegholocene. Desbetreffende afzettingen kunnen samen voorkomen met hellingsafzettingen van het quartair. Type 3a bevat net als type 3 aan de basis fluviatiele afzettingen. Boven deze lagen bevinden zich echter nog een laatste eenheid fluviatiele afzettingen uit het holoceen en mogelijk het tardiglaciaal. De bodem staat gekarteerd als OB.

Binnen het plangebied zelf werden geen CAI-waarnemingen opgetekend. Voor het plangebied zelf geldt dat het merendeel behoort tot een Gebied Geen Archeologie, namelijk gebied 950. Deze vaststelling betreft een gebied waarvan op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kon worden dat het met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarde heeft.

De geplande werken bestaan uit het deels slopen en vervangen door nieuwbouw van een deel van de site. De ingrepen hebben een verstoringsdiepte rond de 0,5 à 0,6 m -mv. De bodemingrepen situeren zich echter allen binnen de zone GGA, waardoor de potentiële kenniswinst zeer laag tot onbestaand is. Verder onderzoek wordt dan ook niet geadviseerd.

[DOOR VERGUNNINGVERLENER IN DE VERGUNNING OP TE NEMEN VOORWAARDEN]

*Er dient **geen aanvullend archeologisch onderzoek** te worden uitgevoerd. Het volledige terrein wordt vrijgegeven.*

¹ Deckers et al., 2019

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	2
Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Kader en aanleiding	7
1.2.1 Aanleiding.....	7
1.2.2 Geografische situering	7
1.2.3 Huidige situatie van het plangebied	7
1.2.4 Juridische context.....	8
1.2.5 Geplande werken	10
1.3 Opzet en onderzoeksopdracht.....	12
1.3.1 Opdracht	12
1.3.2 Afwegingskader.....	12
1.4 Leeswijzer	13
2 Verslag van resultaten: bureauonderzoek 2024J30.....	15
2.1 Inleiding en methodologie	15
2.1.1 Administratieve gegevens.....	15
2.1.2 Archeologische voorkennis.....	15
2.1.3 Onderzoeksopdracht.....	15
2.1.4 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek.....	16
2.2 Resultaten	17
2.2.1 Aardkundige gegevens	17
2.2.2 Archeologische gegevens	23
2.2.3 Historische gegevens.....	29
2.2.4 Verstoringshistoriek.....	37
2.3 Assessment	37
2.3.1 Archeologisch verwachtingsmodel	37
2.3.2 Impact van de geplande bodemingrepen en afweging verder onderzoek.....	37
2.4 Synthese.....	38
2.4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen	38
3 Bibliografie	40

4	Lijsten van opgenomen figuren en tabellen	43
4.1	Figuren:.....	43
4.2	Tabellen:.....	44
5	Bijlagen	45

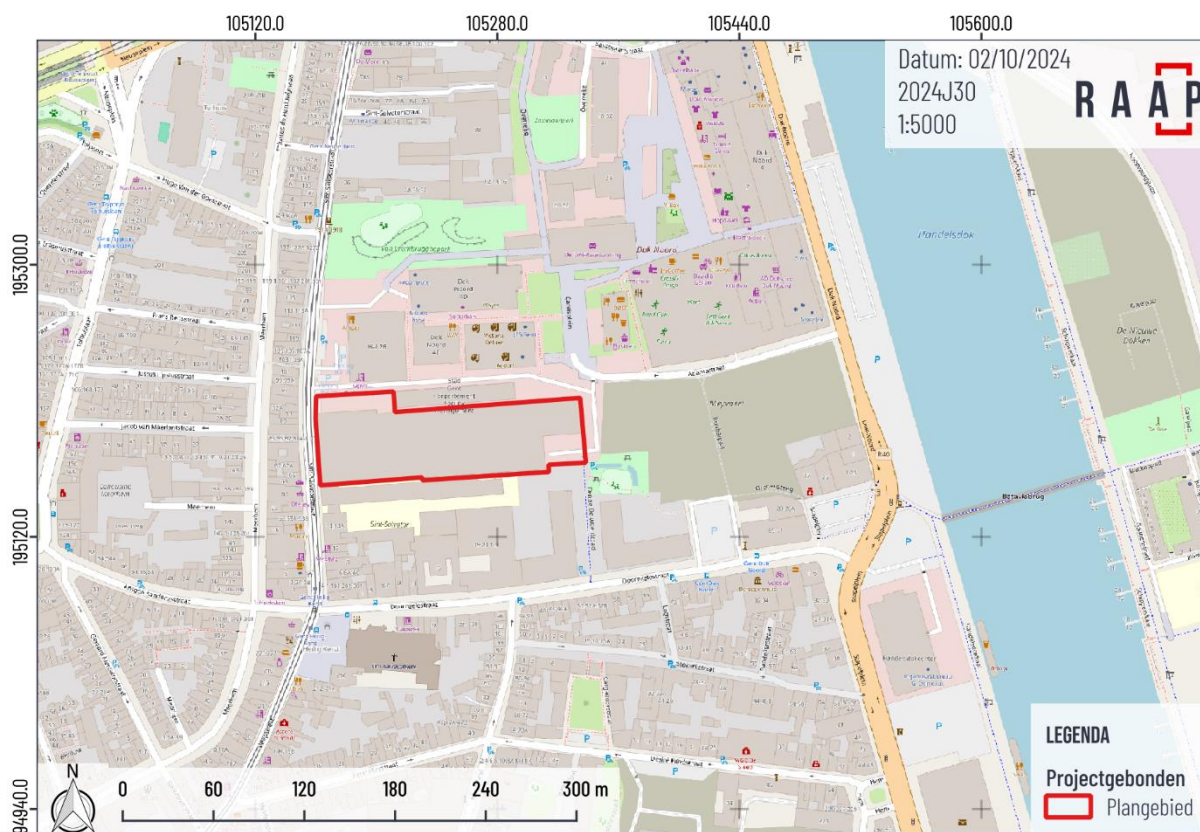
1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

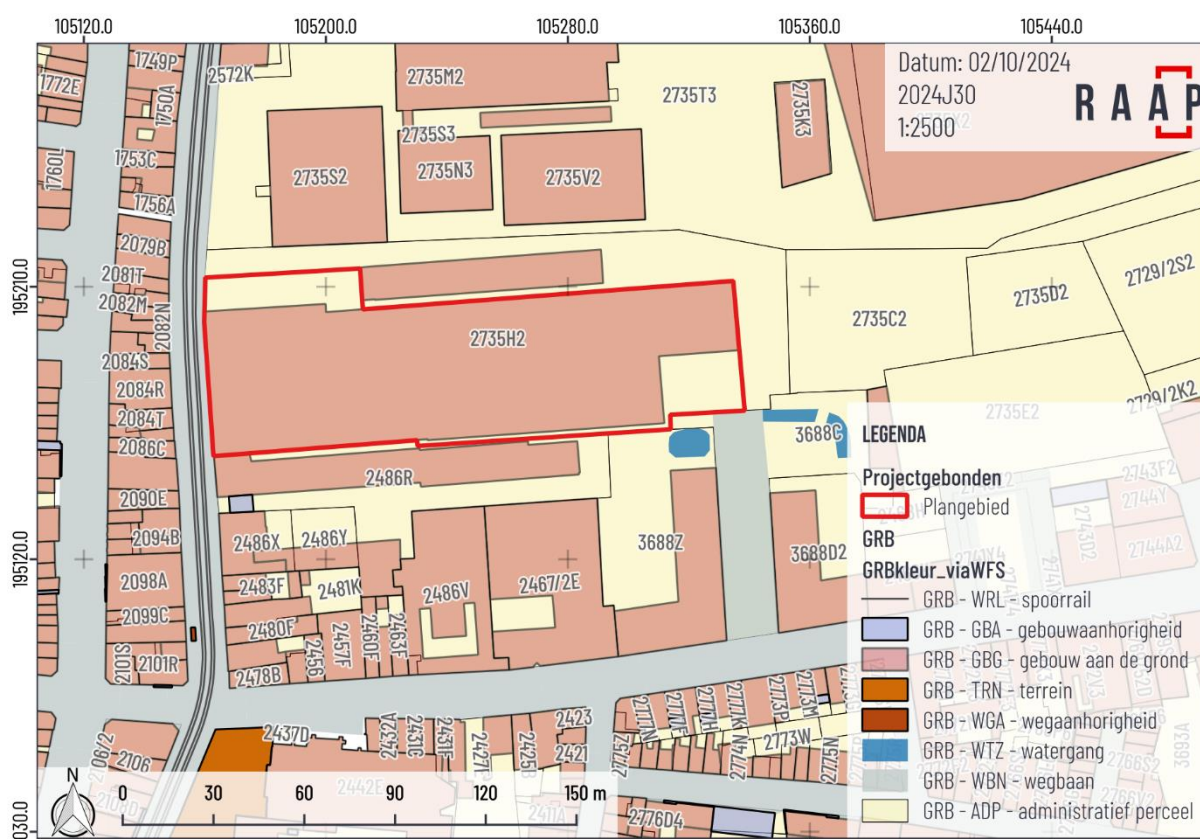
Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ² : - Projectcode bureauonderzoek	2024J30		
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Sloop en nieuwbouw		
Adres	Sint-Salvatorstraat		
Deelgemeente/gemeente	Gent		
Provincie	Oost-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	Gent, 1e afdeling, sectie A, 2735H2		
Oppervlakte betrokken percelen	12438 m ²		
Oppervlakte plangebied	8704 m ²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	8704 m ²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest: noordoost:	X: 105060.72 X: 105608.58	Y: 194964.49 Y: 195300.37

Tabel 1. Administratieve gegevens

² Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Die projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, de registratie, de verpakking van vondstenmateriaal en de verpakking van stalen aangebracht.

Figuur 1. Topografische kaart met projectie van het plangebied (OpenStreetMap, 2024).

Figuur 2. GRB kaart met projectie van het plangebied en de betrokken percelen (AGIV, 2024a).

1.2 KADER EN AANLEIDING

In de onderstaande paragrafen worden de aanleiding en het kader van het archeologische vooronderzoek uiteengezet. Daarbij moet worden benadrukt dat de archeologienota uit twee documenten bestaat die niet afzonderlijk kunnen worden beschouwd:

- Het verslag van resultaten (dit document; deel I);
- Het programma van maatregelen (deel II)

1.2.1 Aanleiding

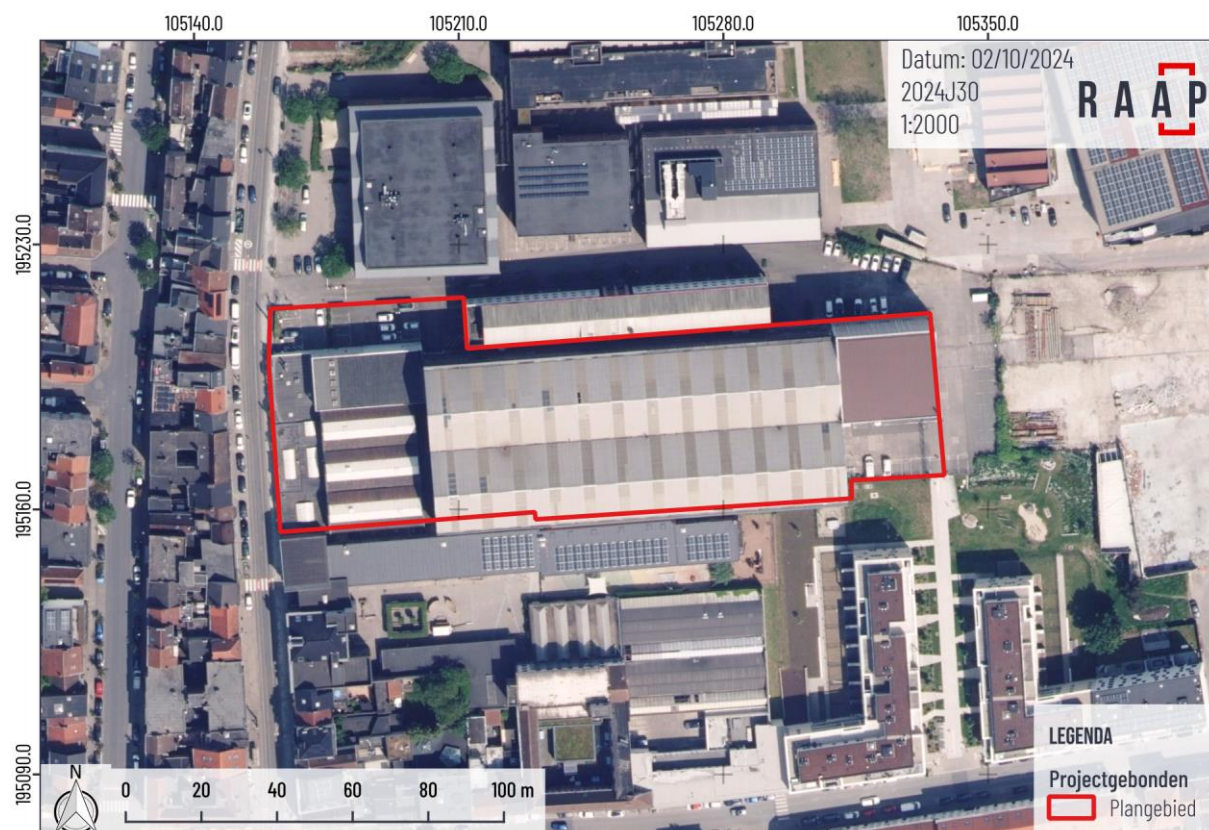
RAAP België heeft in september en oktober 2024 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd op het plangebied Sloop en nieuwbouw. De aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vormt de directe aanleiding voor het archeologische onderzoek. Die omgevingsvergunning draait om een gedeeltelijke sloop en nieuwbouw.

1.2.2 Geografische situering

Het plangebied situeert zich in Gent, ter hoogte van het Handelsdok dat behoort tot Dok Noord van de Gentse zeehaven. Het situeert zich aan de westelijke zijde van het Handelsdok en wordt begrensd door de Sint-Salvatorstraat in het westen en omliggende percelen langs de Doornzelestraat en Dok Noord in het zuiden en oosten. Het plangebied heeft een totale oppervlakte van 8.704 m². Het staat op het gewestplan als industriegebied ingekleurd.

1.2.3 Huidige situatie van het plangebied

Het terrein is momenteel in gebruik als kantoorruimte en opslag voor Stad Gent - dienst FM Themagebouwen - Departement Facility Management en is volledig bebouwd en verhard.

Figuur 3. Recente luchtfoto met projectie van het plangebied (AGIV, 2024b).

1.2.4 Juridische context

Het archeologisch vooronderzoek is uitgevoerd door RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154) en voor aktenaam voorgelegd aan Erfgoedgemeente.

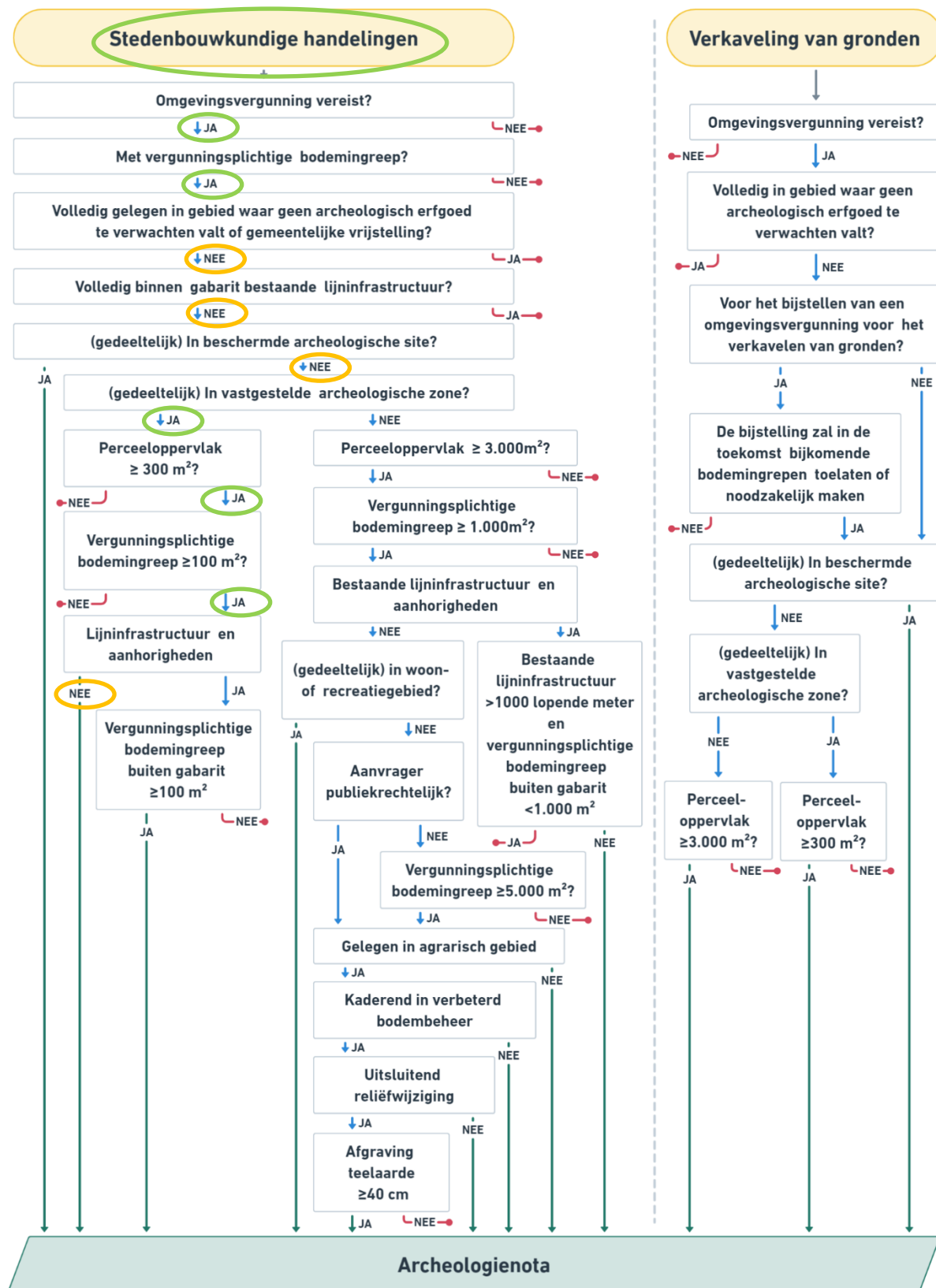
Het plangebied is gelegen binnen een 'vastgestelde archeologische zone' 11888 Historische stadskern van Gent.

Het plangebied ligt deels in een gebied zonder archeologisch erfgoed (gebied 950) zoals die zijn vastgesteld in het besluit van de administrateur-generaal dat op 10 juni 2024 in werking is getreden.³

De geplande bodemingrepen zijn mogelijk bedreigend voor eventuele archeologische resten. De archeologienota waarvan akte is genomen dient bij de aanvraag van de vergunning te worden toegevoegd krachtens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013. De aanvraag van vergunning betreft immers een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor een 12.438 m² van de betrokken percelen en met een voorziene bodemingreep op 8.704 m². Hierdoor worden de gestelde oppervlaktegrenzen overschreden, waardoor het opstellen van een archeologienota noodzakelijk is.

De criteria die bepalen wanneer een archeologienota verplicht is, worden hieronder aangeduid op de beslissingsboom van het agentschap Onroerend Erfgoed (figuur 4).

³ Administrateur-generaal, 2024

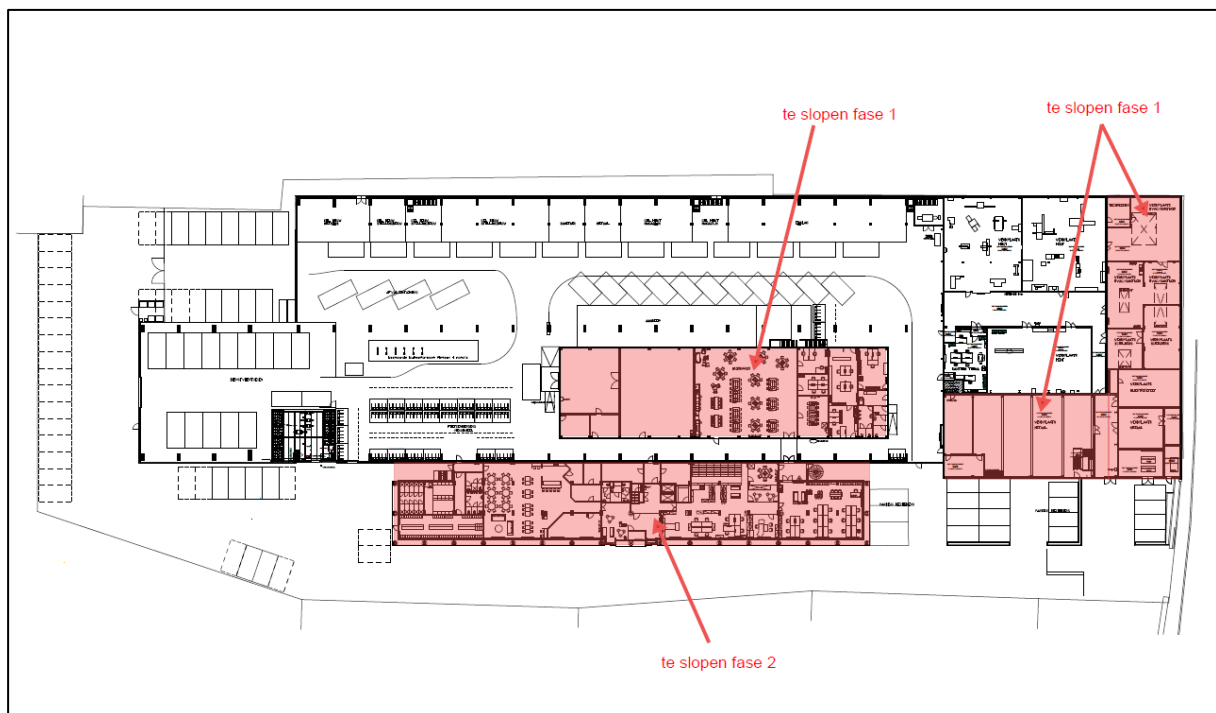
Figuur 4. Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, (Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019a).

1.2.5 Geplande werken

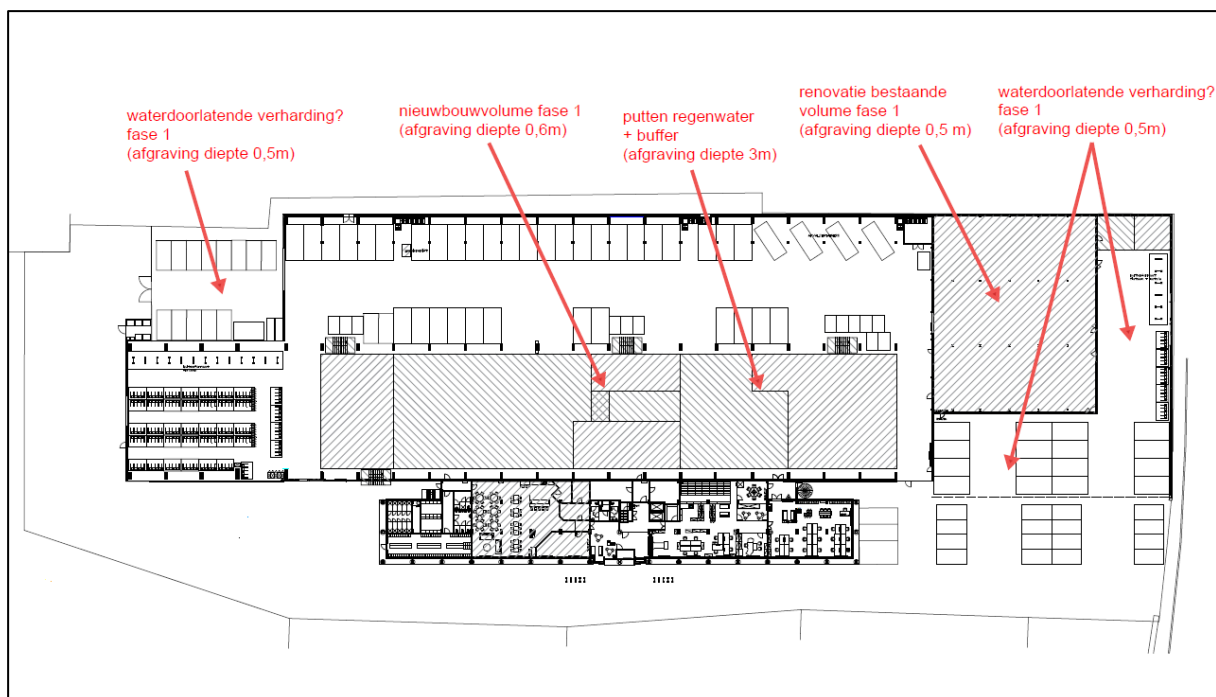
Er wordt de sloop, nieuwbouw en renovatie gepland van enkele gebouwen op de site. De volledige plannen zijn opgenomen in de bijlagen, hier zullen enkel detailopnames van de plannen getoond worden (figuur 5). De nadruk in dit onderdeel ligt op het identificeren en lokaliseren van bodemingrepen die mogelijk aanwezige archeologie kunnen bedreigen. Eerst volgt een beschrijving van de geplande ingrepen en nadien een overzicht (tabel 2; figuur 8) waarbij de geplande ingrepen geordend staan volgens verstoringsdiepte. Dit laatste criterium is namelijk zeer belangrijk om uit te kunnen maken of een bepaalde bodemingreep archeologie bedreigt of niet.

De geplande werken bestaan in een eerste fase uit het slopen van enkele gebouwstructuren op de site. Zo wordt de betonnen bunker in de grote loods gesloopt en vervangen door een nieuwbouw. De huidige ateliers worden gesloopt, met uitzondering van drie kleine loodsen die dienst zullen doen als magazijn. De grote loods wordt opgeknapt (nieuw dak, renovatie schrijnwerk, opfrissing gevels) en zal in het zuidelijk deel dienst doen als carport. Onder de huidige ateliers ligt een kleine kelder die voor een derde ook in de buitenruimte aanwezig is. In een tweede fase (maakt geen deel uit van huidige vergunningsaanvraag) wordt het huidige kantoorgebouw gesloopt en wordt een nieuwbouw opgetrokken. Dan wordt ook de omgevingsaanleg met groenaanleg voorzien.

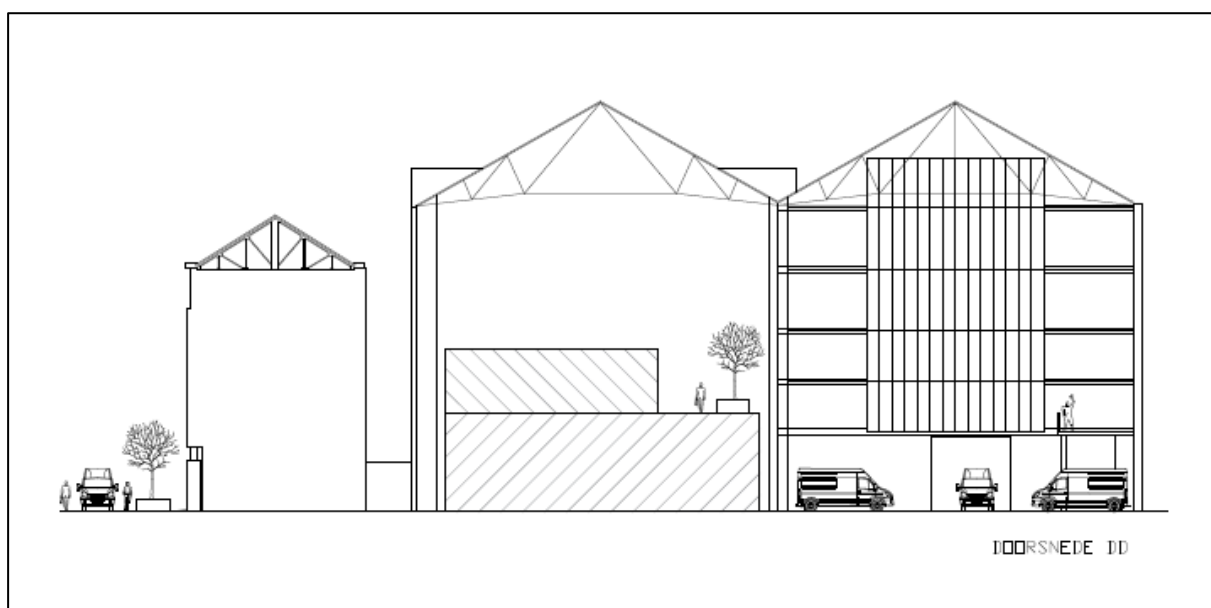
Voor de sloop wordt gerekend op een afgraving van circa 0,5 m -mv. Enkel voor de regenwaterputten wordt lokaal dieper uitgegraven tot ca. 3 m -mv. Voor de nieuwbouwfunderingen wordt uitgegaan van een verstoringsdiepte van ca. 0,60 m -mv (onder voorbehoud van stabiliteitsstudie). Indien de studie technieken aantoont dat een BE0-veld haalbaar is, zal dit ook voorzien worden ofwel onder de nieuwbouw ofwel in de grote loods.

Figuur 5. Inplantingsplan van de bestaande toestand met aanduiding van de geplande sloop (bron: opdrachtgever).

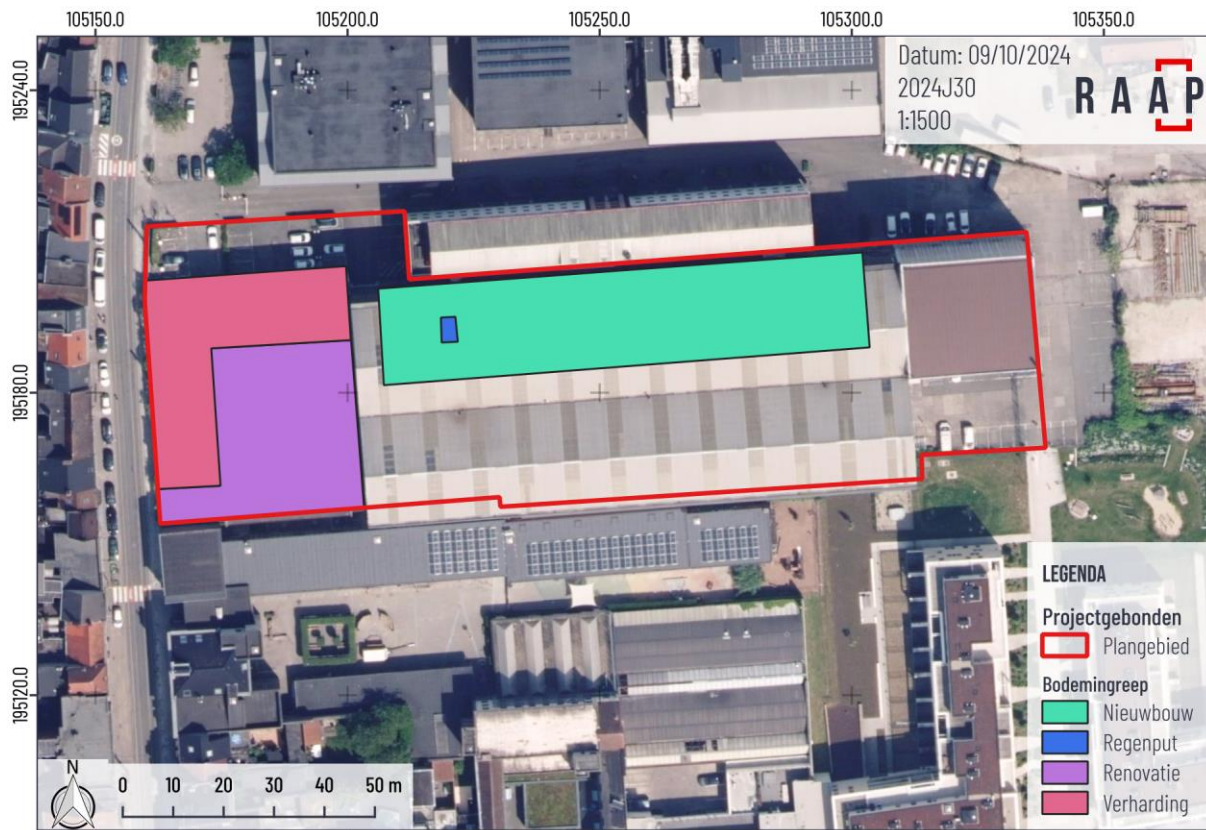
Figuur 6. Inplantingsplan van de nieuwbouvvolumes (fase 1) (bron: opdrachtgever).

Figuur 7. Doorsnede nieuwe toestand (bron: opdrachtgever).

Tabel 2. Overzicht geplande bodemingrepen met weergave van de verstoringsdiepte ten opzichte van het maaiveld.

Bodemingreep	Verstoringsdiepte t.o.v. mv (cm)	Oppervlakte (m ²)
Sloop	50	1849
Nieuwbouw	60	1836
Regenputten	300	200 à 250
Renovatie	50	1024

Figuur 8. Vereenvoudigde weergave van geplande bodemingrepen, geclassificeerd volgens verstoringsdiepte en geprojecteerd op een recente orthofoto (AGIV, 2024b).

1.3 OPZET EN ONDERZOEKSOPDRACHT

1.3.1 Opdracht

Het archeologisch vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen de grenzen van het plangebied:

1. *Inventariseren: zijn er archeologische sites te lokaliseren en welke zijn hun karakteristieken (types, datering, begrenzing, bewaringstoestand en relatie met het landschap)?*
2. *Waarderen: wat is de kenniswaarde van eventuele aanwezige archeologische sites?*
3. *Veiligstellen: hoe moet met eventuele waardevolle archeologische sites worden omgegaan in het kader van de geplande bodemingrepen (in situ, ex situ)?*

1.3.2 Afwegingskader

Het archeologische vooronderzoek beoogt steeds een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed. Vooraleer de opportuniteit van vooronderzoek met ingreep in de bodem af te wegen, is aldus eerst de opportuniteit van de diverse (combinaties van) methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem het afwegen waardig.

De keuze van de (combinaties van) methoden is steeds gebaseerd op volgende vier criteria:

1. *Mogelijkheid: is het mogelijk om de methode toe te passen binnen het plangebied?*
2. *Nut: kan een bruikbaar resultaat verwacht worden met de toepassing van de methode?*
3. *Schadelijkheid: kan toepassing van de methode het te verwachten bodemarchief overdreven beschadigen?*

4. Noodzaak: rechtvaardigt de kost van de methode het te verwachten resultaat?

Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	Vooronderzoek met ingreep in de bodem
a. bureauonderzoek	
b. landschappelijk bodemonderzoek	
c. geofysisch onderzoek	
d. veldkartering	
e.	verkennend archeologisch booronderzoek
f.	waarderend archeologisch booronderzoek
g.	proefsleuven en proefputten

1.4 LEESWIJZER

Een archeologienota bestaat uit twee delen: een verslag van resultaten en een programma van maatregelen. In dit deel (deel I) is het verslag van resultaten opgesteld. Dat verslag heeft naast dit inleidende hoofdstuk een hoofdstuk voor elke uitgevoerde onderzoeksfase. In elk van die hoofdstukken worden de vraagstelling, de onderzoeksdoelen, de toegepaste methoden en verkregen resultaten gerapporteerd. Iedere fase eindigt met een afweging van de noodzaak van aanvullend archeologisch (voor-) onderzoek. Hiertoe wordt een uitspraak gedaan over het potentieel op kennisvermeerdering en de eventuele aard daarvan.

Tijdens het onderzoek zijn er uiteenlopende bronnen geraadpleegd of gebruikt voor het maken van kaarten. Een aanzienlijk deel hiervan bestaat uit kaartmateriaal dat informatie kan opleveren over de geschiedenis van het terrein en de bodemgesteldheid. Hiervoor zijn de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV) en de Catalogus van Geopunt met name van belang. Zij verstrekken allerlei relevante kaarten over de Vlaamse ondergrond, maar ook het digitale terreinmodel van Vlaanderen (DTM), historische kaarten en recente orthofoto's. Daarnaast zijn de centraal archeologische inventaris en de kaart 'gebieden waar geen archeologie te verwachten valt' (GGA) van groot belang bij het inschatten van de archeologische verwachting. In de tekst wordt er naar specifieke bronnen verwezen indien van toepassing; de volledige bronvermelding is te vinden in hoofdstuk 3. Tenslotte wordt er voor een vlot begrip van de geologische en archeologische periodes naar figuur 9 verwezen.

CHRONOLOGISCH KADER

HOLOCEEN		POSTGLACIAAL				SUBATLANTICUM		METAALTJIDEN		post- middeleeuwen		Tweede Wereldoorlog		1940 - 1945																																																																																																																																	
												Eerste Wereldoorlog		1914 - 1918																																																																																																																																	
												nieuwste tijd		19de E - 20ste E																																																																																																																																	
												nieuwe tijd		16de E - 18de E																																																																																																																																	
												middeleeuwen		late middeleeuwen		13de E - 15de E																																																																																																																															
														volle middeleeuwen		10de E - 12de E																																																																																																																															
														vroeg middeleeuwen		Karolingische periode		2de helft 8ste E - 9de E																																																																																																																													
												Romeinse tijd		Merovingische periode		6de E - 1ste helft 8ste E																																																																																																																															
														Frankische periode		5de E - 6de E																																																																																																																															
														laat-Romeinse tijd		284-402																																																																																																																															
		ijzertijd		midden-Rominse tijd		69-284																																																																																																																																									
				vroeg-Romeinse tijd		57 v. Chr. - 69																																																																																																																																									
				late ijzertijd		475/450 - 57 v. Chr.																																																																																																																																									
		bronstijd		vroeg ijzertijd		800 - 475/450 v. Chr.																																																																																																																																									
				late bronstijd		1050 - 800 v. Chr.																																																																																																																																									
				middenbronstijd		1800/1750 - 1050 v. Chr.																																																																																																																																									
		SUBBOREAAL		vroeg bronstijd		2100/2000 - 1800/1750 v. Chr.																																																																																																																																									
				ATLANTICUM		neolithicum		laatneolithicum		2850 - 2100/2000 v. Chr.																																																																																																																																					
						middenneolithicum		4200 - 2850 v. Chr.																																																																																																																																							
		BOREAAL				vroegneolithicum		5300 - 4200 v. Chr.																																																																																																																																							
				PREBOREAAL		mesolithicum		laatmesolithicum		7800 - 5300 v. Chr.																																																																																																																																					
						middenmesolithicum		8500 - 7800 v. Chr.																																																																																																																																							
						vroegmesolithicum		9500 - 8500 v. Chr.																																																																																																																																							
				STEENTJIDEN		paleolithicum		laotpaleolithicum		35.000 - 9500 v. Chr.																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		laag glaciaal		late dryas		allerød		vroeg dryas		bølling																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																											
																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																											
																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																											
																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																											
																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																											
																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																											
																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan											
																																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene	
				pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																											
																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																											
																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																											
																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																											
																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																											
																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																											
																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan											
																																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene	
				pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																											
																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																											
																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																											
																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																											
																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																											
																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																											
																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan											
																																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene	
				pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																											
																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																											
																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																											
																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																											
																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																											
																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																											
																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan											
																																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene	
				pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																											
																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																											
																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																											
																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																											
																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																											
																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																											
																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan											
																																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene	
				pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																											
																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																											
																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																											
																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																											
																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																											
																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																											
																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan											
																																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene	
				pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																											
																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																											
																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																											
																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																											
																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																											
																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																											
																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan											
																																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene	
				pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																											
																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																											
																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																											
																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																											
																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																											
																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																											
																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan											
																																																																																																																																						pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene	
				pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan																																																																																																																																					
												pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																							
pleistocene		weichseliaan																								pleistocene		weichseliaan		pleistocene																																																																																																																	

Figuur 9. Chronologisch kader met de geologische en archeologische perioden (niet in verhouding).

2 VERSLAG VAN RESULTATEN: BUREAUONDERZOEK 2024J30

2.1 INLEIDING EN METHODOLOGIE

2.1.1 Administratieve gegevens

Onderstaande gegevens zijn aanvullend op de administratieve gegevens zoals in het inleidend deel (§1.1) weergegeven en zijn specifiek van toepassing op de bureaustudie.

Tabel 3. Administratieve gegevens bureauonderzoek

Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ⁴ : - Projectcode bureauonderzoek	2024J30		
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Sloop en nieuwbouw		
Adres	Sint-Salvatorstraat		
Deelgemeente/gemeente	Gent		
Provincie	Oost-Vlaanderen		
Kadastrale gegevens	Gent, 1e afdeling, sectie A, 2735H2		
Oppervlakte betrokken percelen	12438 m²		
Oppervlakte plangebied	8704 m²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	8704 m²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest: noordoost:	X: 105060.72 X: 105608.58	Y: 194964.49 Y: 195300.37

- Betrokken actoren: Erkend archeoloog
- Wetenschappelijke begeleiding: Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg Gent

2.1.2 Archeologische voorkennis

Kennis omtrent eventueel eerder archeologisch uitgevoerd onderzoek wordt besproken in paragraaf 2.2.2. Informatie omtrent gekende verstoorde zones wordt besproken in paragraaf 2.2.4.

2.1.3 Onderzoeksoopdracht

2.1.3.1 Doelstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het archeologisch vooronderzoek. Dit vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen een projectgebied. Er wordt getracht die doelstelling te realiseren door gekende en ontsloten informatiebronnen te raadplegen. Vervolgens wordt die data gebruikt om de nood tot verder onderzoek of behoud *in situ* in te schatten. Indien de resultaten voldoende informatie opleveren, of er geen vervolgtraject kan worden uitgevoerd voorafgaand aan het bekomen van de vergunning, zal een programma van maatregelen worden uitgeschreven met aanbevelingen.

⁴ Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, de registratie, de verpakking van vondstenmateriaal en de verpakking van stalen aangebracht.

2.1.3.2 Wetenschappelijke vraagstelling

In het kader van dit onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd. Ze zijn onderverdeeld in drie categorieën die elk een onderdeel van de doelstelling weerspiegelen: ondergrond en landschapsgeschiedenis, archeologische resten en impact van de geplande bodemingrepen.

Ondergrond en landschapsgeschiedenis:

- I. Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
 - a. Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
 - b. Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- II. Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?

Archeologische resten:

- III. Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?
 - a. Wat is de aard en ouderdom van gekende archeologische resten?
 - b. Wat is de conserveringsgraad en gaafheid van gekende archeologische resten?
- IV. Hoe kunnen ongekende archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties) en op welke diepte kunnen die worden aangetroffen?
 - a. Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog ongekende archeologische waarden in het gebied?
 - b. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het huidige landgebruik? Wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

Impact van geplande bodemingrepen:

- V. Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op de eventuele archeologische resten?
- VI. Op welke manier kan bij de planvorming met de archeologische resten worden omgegaan?

2.1.3.3 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd door een erkend archeoloog volgens de normen van de Code van Goede Praktijk versie 4.0.

Het terrein is momenteel nog in gebruik als kantoor- en opslagruimte voor de dienst dienst FM Themagebouwen – Departement Facility Management. Terreinwerkzaamheden zijn toegestaan door de gebruiker(s).

2.1.4 Beschrijving van de strategie & werkwijze van het bureauonderzoek

Het bureauonderzoek kent de volgende onderdelen:

- aardkundige gegevens;
- archeologische gegevens;
- historische gegevens;
- bepalen van de archeologische verwachting;
- synthese en beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Dit onderzoek maakt gebruik van verschillende bronnen. Voor de technische aspecten en de gegevens omtrent de werkzaamheden zijn de plannen en gegevens gehanteerd zoals ze zijn verkregen en toegelicht werden door de initiatiefnemer. De aardkundige gegevens (geologie, topografie, landschap en bodemkunde) werden bestudeerd aan de hand van kaarten. Zoals de topografische kaart, Tertiair- en Quartairgeologische kaarten, de bodemkaart, de potentiële bodemerosiekaart en het digitale terreinmodel Vlaanderen. Het chronologisch kader wordt weergegeven in figuur 9. Voor het archeologische kader is de Centrale Archeologische Inventaris (CAI)⁵ een belangrijke bron. Ook de 'gebeurtenissenkaart' is geraadpleegd. Er is geen bijkomende informatie gevonden over recenter archeologisch onderzoek in de nabijheid van het plangebied dat nog niet in de CAI is opgenomen. Het archeologisch kader in relatie tot de geologische periodes wordt weergegeven in figuur 9.

Voor het onderzoek naar de algemene geschiedenis van Gent is gebruik gemaakt van uitgegeven en onuitgegeven bronnen. Deze zijn terug te vinden in de literatuurlijst. Daarnaast is ook beroep gedaan op de Inventaris Onroerend Erfgoed.⁶ De historie van het plangebied is meer in detail onderzocht op basis van historische kaarten en luchtfoto's, geconsulteerd via zowel Geopunt⁷ als Cartesius⁸. Cartesius is een online databank die kaartmateriaal en luchtfoto's van het NGI (Nationaal Geografisch Instituut), de KBR (Koninklijke Bibliotheek van België) en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika bundelt. Geopunt is een centrale website die vrijwel alle bestaande geografische overheidsinformatie ontsluit. Het kaartmateriaal is aangemaakt in het programma QGIS, een geografisch informatiesysteem. Hierbij werd het projectgebied telkens geprojecteerd of aangeduid op de onderliggende kaarten.

Het gebied bevindt zich in een zone die gekenmerkt wordt door een hoge dichtheid aan bebouwing waardoor bij de bureaustudie er extra aandacht gaat naar archiefonderzoek en eventueel eerder uitgevoerd onderzoek naar de historische bebouwing.

De studie van de hierboven vermelde bronnen geeft geen aanleiding tot een verder archiefonderzoek. Tot slot werd er wel beroep gedaan op een regiospecialist. Gunter Stoops verbonden aan Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg werd gecontacteerd. De verschillende geraadpleegde bronnen bieden tezamen een inzicht in de genese van het landschap, de bodemopbouw en het diachroon gebruik van het projectgebied en zijn omgeving. Met behulp van die gegevens wordt de archeologische verwachting opgesteld.

2.2 RESULTATEN

2.2.1 Aardkundige gegevens

De volgende geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien gekoppeld worden aan specifieke landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

2.2.1.1 Paleogene/Neogene afzettingen

Het Paleogeen en het Neogeen zijn de periodes die voorheen tezamen het Tertiair werden genoemd. Ze beslaan een tijdsspanne van 66 tot 2,58 miljoen jaar geleden. Veel van die sedimenten werden door de zee afgezet en zijn pas later boven het zeeniveau komen te liggen. In Vlaanderen zijn die sedimenten (die onderverdeeld zijn in lithostratigrafische formaties en leden) grotendeels door jongere sedimenten afgedekt, toch zijn ze een belangrijk onderdeel in de vormingsgeschiedenis van het huidige landschap en de daarin aanwezige aardkundige eenheden.

In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 14 à 15 meter onder het huidige maaiveld.⁹ Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze sedimenten archeologische niveaus herbergen (hoewel het niet kan worden uitgesloten dat archeologische

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2024

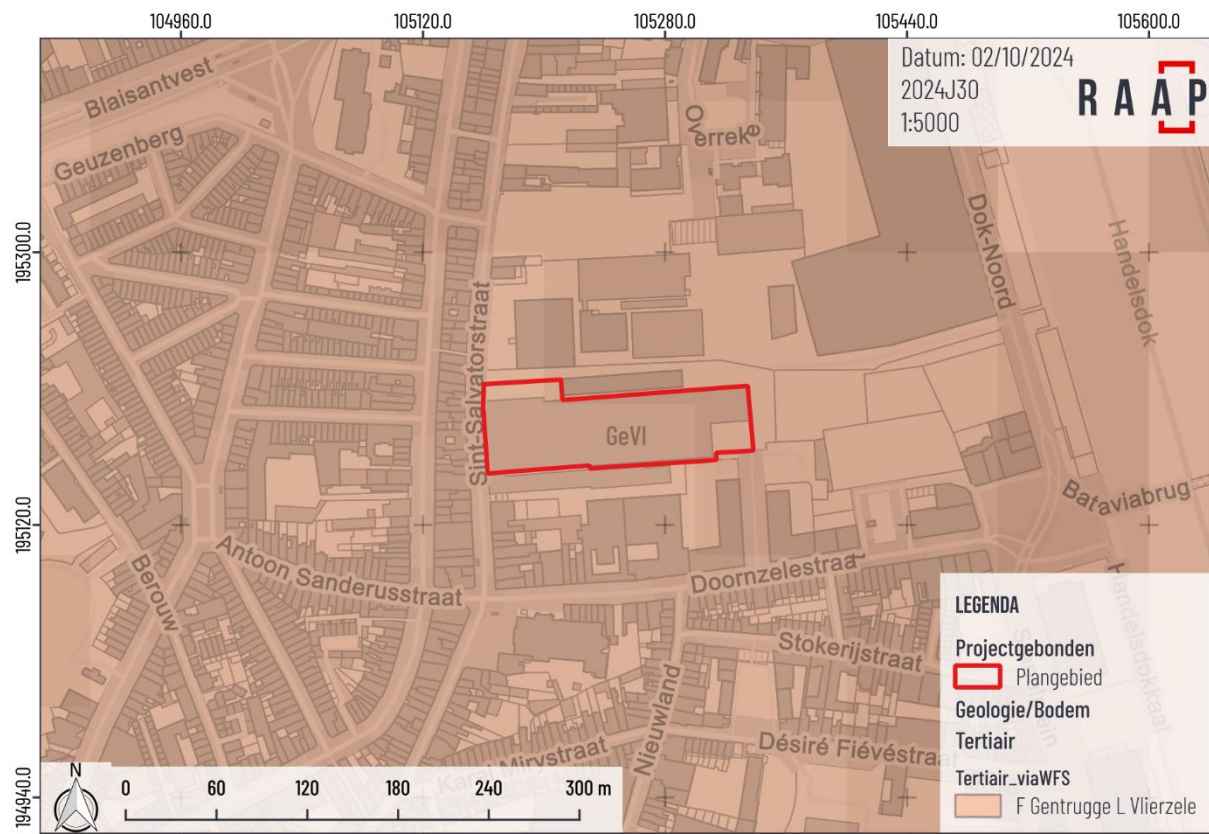
⁶ Onroerend Erfgoed, 2024

⁷ Geopunt, 2023

⁸ NGI, 2024

⁹ Deckers *et al.*, 2019

resten van Neanderthalers zich op deze afzettingen bevinden), of een duidelijke relatie hebben met het jongere, oppervlakkig aanwezige sediment. Deze afzettingen zullen daarom niet nader worden beschouwd.

Figuur 10. Tertiair geologische kaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op het GRB (DOV, 2002; AGIV, 2024a).

2.2.1.2 Quartaire afzettingen

Het Neogeen wordt gevolgd door de jongste periode in de aardgeschiedenis: het Quartair. Dit ving 2.58 miljoen jaar geleden aan en is onderverdeeld in twee tijdblokken (etages): het Pleistoceen en het Holoceen. Het Pleistoceen (2.58Ma- 11.7ka) wordt gekenmerkt door grote klimaatschommelingen: relatief lange ijstijden (glacialen) met een koud klimaat worden afgewisseld door tussenijstijden (interglacialen) waar een meer gematigd klimaat heerste, vergelijkbaar met vandaag. Die schommelingen hadden grote gevolgen op het landschap en de resultaten daarvan zijn vandaag de dag nog op veel plekken te herkennen.

De jongste tijdsneede is (vooralsnog) het Holoceen (11.7ka – heden). Dit tijdvak is gekenmerkt door een redelijk warm klimaat en is daarom ook geclassificeerd als een interglaciaal.¹⁰ Echter in het laatste deel van dit tijdvak is de invloed van de mens op het systeem aarde sterk toegenomen, een fenomeen dat reeds een 150-tal jaar geleden werd opgemerkt door geologen. De laatste 50 jaar constateerden wetenschappers echter dat die menselijke invloed grote gevolgen heeft voor geologische en klimatologische processen. In het jaar 2000 werd dan een moderne versie van het begrip Antropoceen geïntroduceerd. Desondanks de heersende *zeitgeist* en het toenemende gebruik van de term bestaat er toch nog heel wat discussie over de precieze definitie en het beginpunt ervan.¹¹

De sedimenten van Quartaire ouderdom vormen het overgrote deel van het Vlaamse oppervlak. De vormingsgeschiedenis van die afzettingen is zeer belangrijk voor het inschatten van de archeologische verwachting en het begrijpen van de context waarin archeologische resten worden aangetroffen. Ze worden op de Quartairgeologische kaart weergegeven volgens het principe van profieltypekartering. Daarbij worden lithologie, genese en (chrono-) stratigrafie aangehouden als de belangrijkste kenmerken waar

¹⁰ <http://www.stratigraphy.org/index.php/ics-chart-timescale> ICS, 2023

¹¹ Malhi, 2017

gronden op worden ingedeeld. De dikte van de quartaire afzettingen varieert sterk in Vlaanderen, van minder dan een meter (op hellingen en hoogtes) tot circa 30 meter (in de Vlaamse Vallei).¹²

In het plangebied bedraagt de dikte van de Quartaire afzettingen ca. 14 à 15 meter.¹³ De Quartaire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit profieltype 3 in het zuidwesten en 3a voor het merendeel van het plangebied. Het eerste type bevat aan de basis fluviatiele afzettingen van het weichseliaan, de laatste periode binnen het laatpleistoceen. Daarboven bevinden zich eolische afzettingen van het weichseliaan en mogelijk ook het vroegholoceen. Desbetreffende afzettingen kunnen samen voorkomen met hellingsafzettingen van het quartair. Type 3a bevat net als type 3 aan de basis fluviatiele afzettingen van het weichseliaan met daarboven eolische afzettingen van het weichseliaan en mogelijk het vroegholoceen die samen kunnen voorkomen met hellingsafzettingen van het quartair. Boven deze lagen bevinden zich echter nog een laatste eenheid fluviatiele afzettingen uit het holoceen en mogelijk het tardiglaciaal.

Figuur 11. Quartair geologische profieltypenkaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op het GRB (bron: DOV, 2019b; AGIV, 2024a).

2.2.1.3 Bodemkundige gegevens

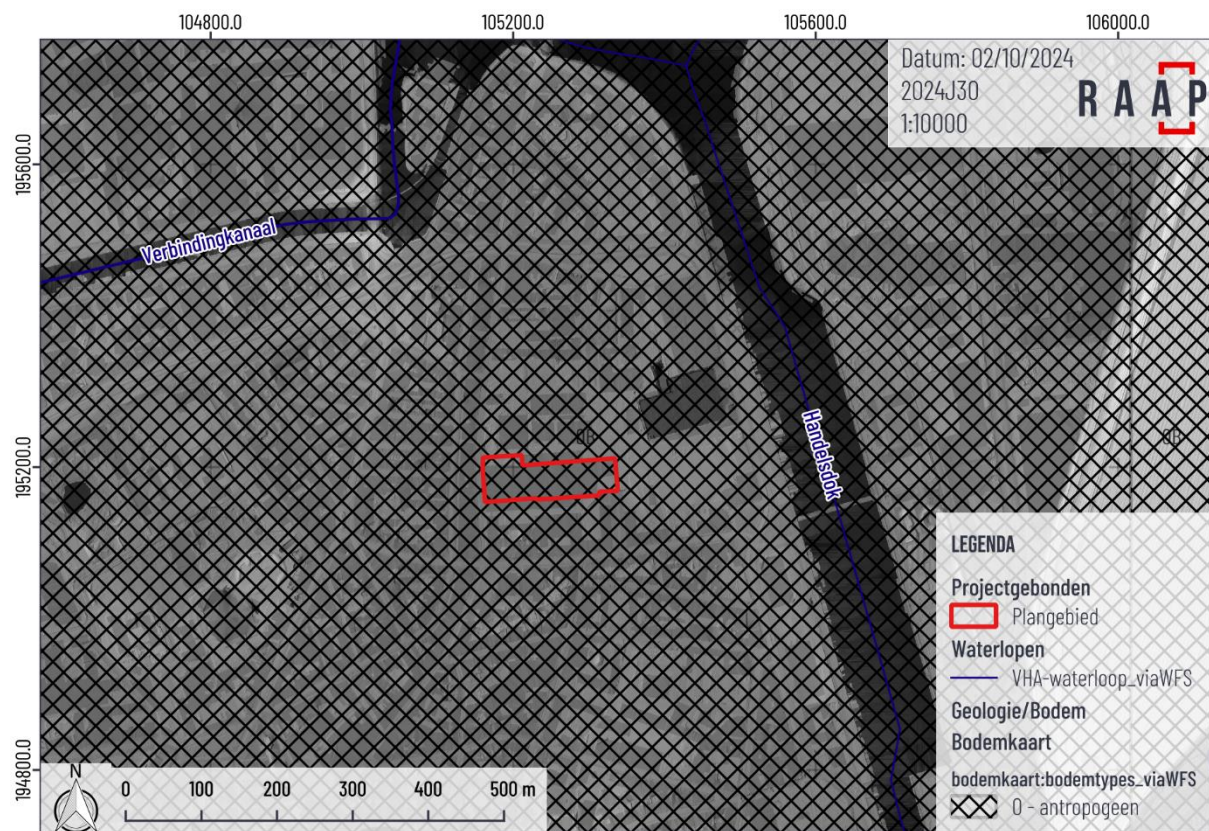
De bodemkaart van het Vlaams gewest is samengesteld om inzicht te geven in de fysieke eigenschappen van de bodem. Met de term bodem wordt het meest oppervlakkige deel van de ondergrond bedoeld: tot ca. 120 cm diepte. Er zijn drie hoofdeigenschappen en verschillende neven-eigenschappen gebruikt om een classificatie te maken. In de eerste plaats wordt er onderscheid gemaakt op basis van de textuur (zand, leem, klei, ...), op de tweede plaats wordt de drainageklasse van de bodem onderscheiden (zeer nat-zeer droog) en ten derde is de profielontwikkeling in de bodem vastgelegd (bv. aan of afwezigheid van een B-horizont). Die gegevens zijn van grote waarde voor archeologisch onderzoek omdat er zo een inschatting kan worden gemaakt van de aan- of afwezigheid van oppervlakkige archeologische loopniveaus in de bodem.¹⁴

¹² <https://www.dov.vlaanderen.be/page/quartairgeologische-kaart-150000>, DOV, 2019a

¹³ Deckers et al., 2019

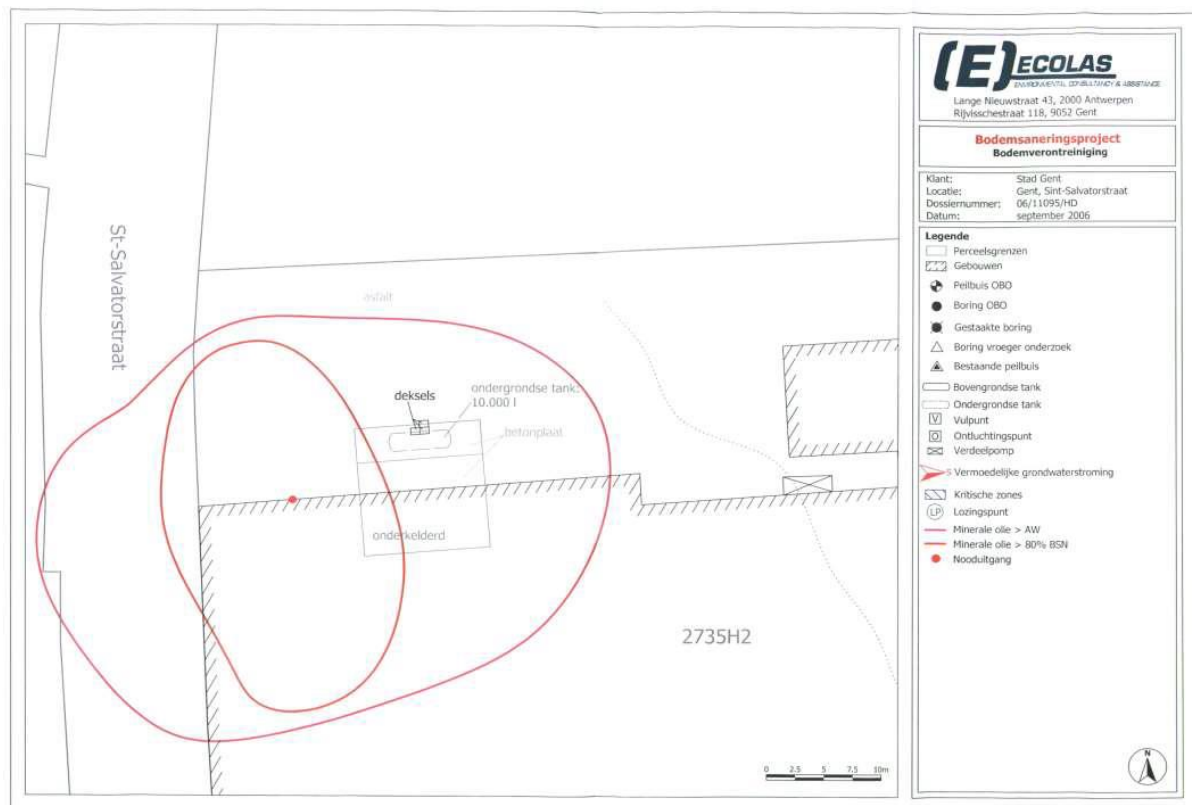
¹⁴ DOV, 2017

Binnen het plangebied komt enkel bodemtype OB voor. Het betreft een antropogene bodem waarbij de oorspronkelijke bodem sterk werd verstoord door plaatselijke bebouwing of verharding. Bij dergelijke bodems is het moeilijk of onmogelijk de natuurlijke bodemopbouw te determineren.

Figuur 12. Bodemkaart met projectie van het plangebied op het GRB (bron: DOV, 2017; AGIV, 2024a).

Een rapport van het onderzoek naar bodemvervuiling – sanering van de directe omgeving van het plangebied werd aangeleverd door de opdrachtgever (bijlage 3). Daaruit valt af te leiden dat het noordwestelijke deel van het plangebied een historische bodemverontreiniging kent van minerale olie in de grond en het grondwater. Er is nog geen verontreiniging actief verwijderd aangezien deze geen ernstige bodemverontreiniging vormt. Indien de grond afgegraven wordt dieper dan 1,20 m -mv, dan dient deze grond op gepast wijze gereinigd te worden bij afvoer en/of hergebruik. Bij eventuele bemaling dient het grondwater aan een specifieke gedetailleerde evaluatie onderworpen te worden om zo de gepaste maatregelen uit te werken.

Figuur 13. Aanduiding bodemverontreiniging ter hoogte van Sint-Salvatorstraat 16 (bron: opdrachtgever).

2.2.14 Geomorfologische kaart

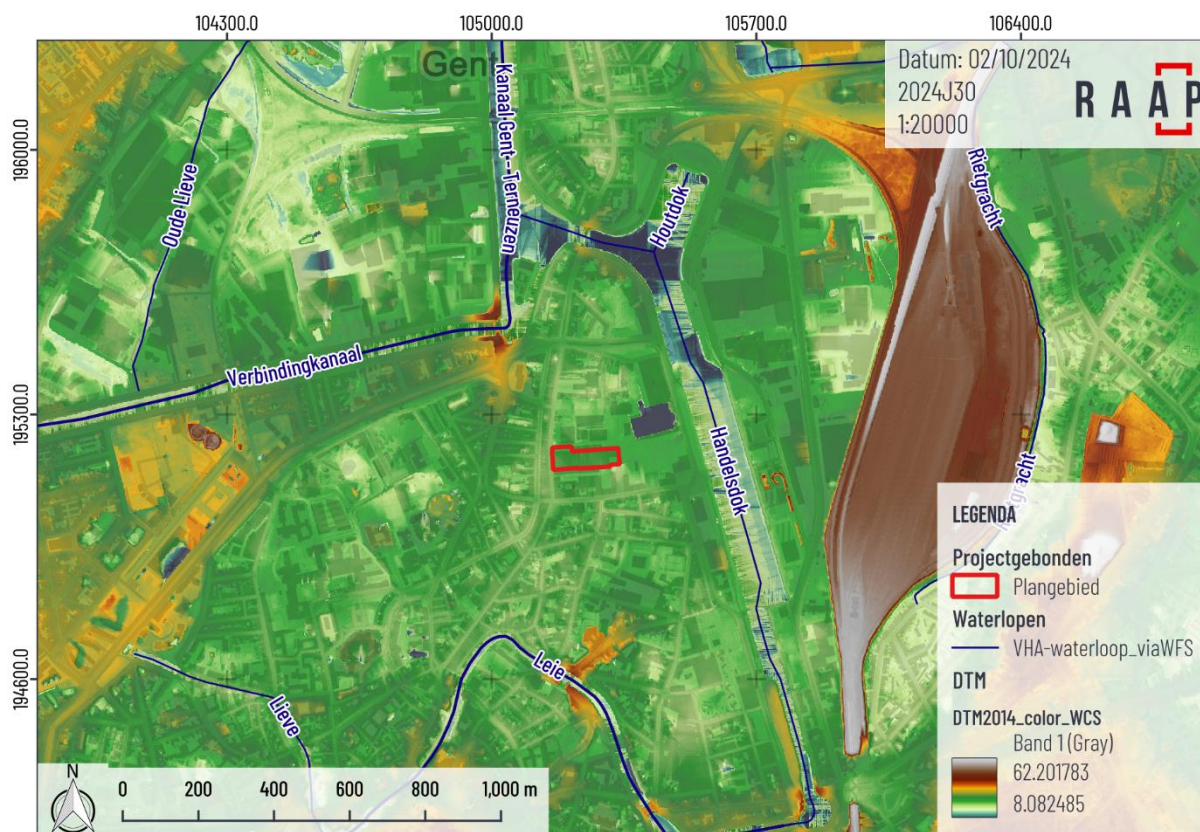
Een geomorfologische kaart is voor dit gebied niet beschikbaar, en wordt hier bijgevolg niet besproken.

2.2.15 Topografie en hydrografie

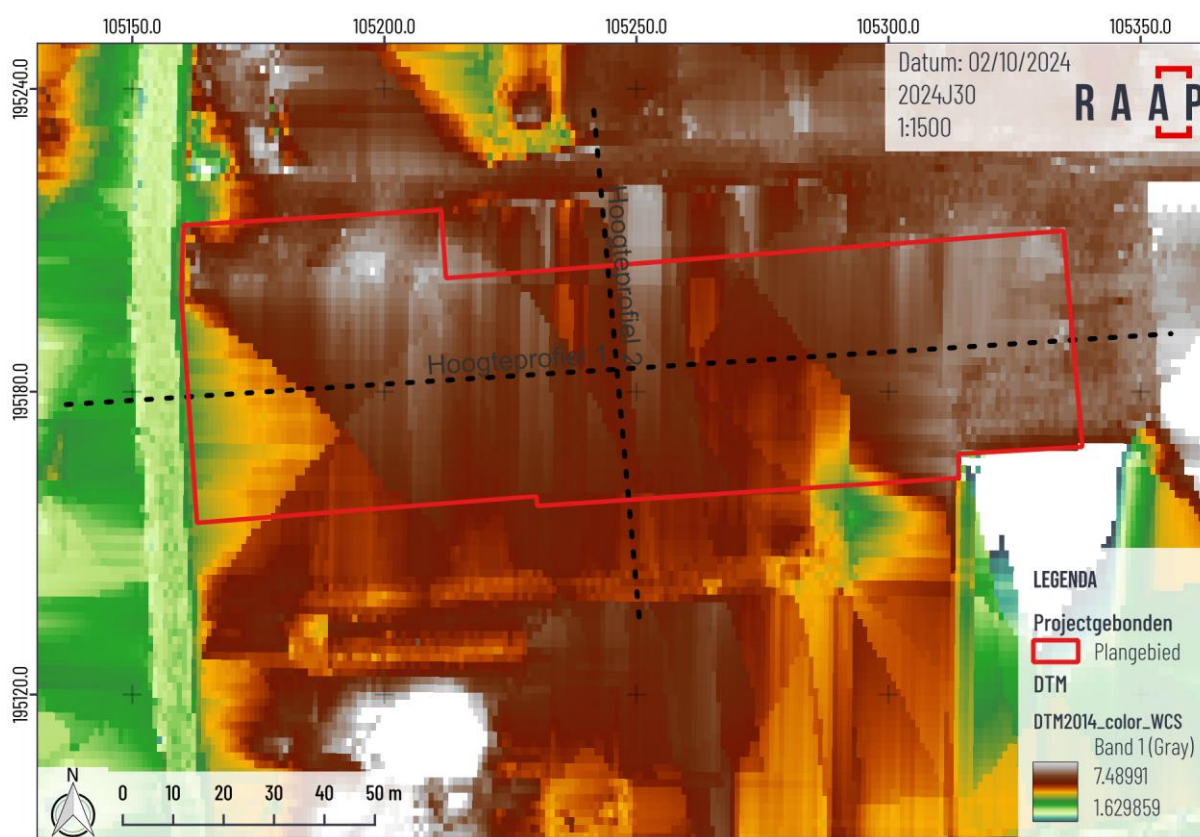
Vlaanderen heeft zijn huidige aanblik te danken aan processen die enkele honderdduizenden tot honderden jaren geleden plaatsgrepen in het landschap, zoals bleek uit de voorgaande paragrafen. Dit geldt voor wat er in de ondergrond zit, maar zeker ook voor de vorm van het oppervlak: het reliëf. Zelfs vandaag, nu we dankzij technologie zo veel van onze omgeving beheersen, speelt het reliëf nog een grote rol in de inrichting en het gebruik van ons landschap. Vragen als: "Welke delen van het landschap zijn geschikt voor de landbouw, beweiding en bewoning?" zijn voor ons, maar zeker voor mensen in het verleden van enorm belang. Daarom is een analyse van de topografie cruciaal.

De historische kern van Gent situeert zich op beide oevers van de Leie en de Schelde. De alluviale vlakte die door deze rivieren gevormd werd situeert zich op een hoogte tussen +4 en +6 m TAW. Deze topografie is nauwelijks nog zichtbaar door de aanwezige bebouwing en het verstedelijkte karakter van de omgeving. Het plangebied bevindt zich nog net in deze oorspronkelijke alluviale vlakte maar werd met de aanleg van de omwalling van 1577 wel opgenomen in de stadskern. Het plangebied situeert zich vandaag de dag rond de +7,2 m TAW, beduidend hoger dan de oorspronkelijke meersen. Door de aanwezige bebouwing leveren de hoogteprofielen geen directe informatie over de natuurlijke topografie van het plangebied.

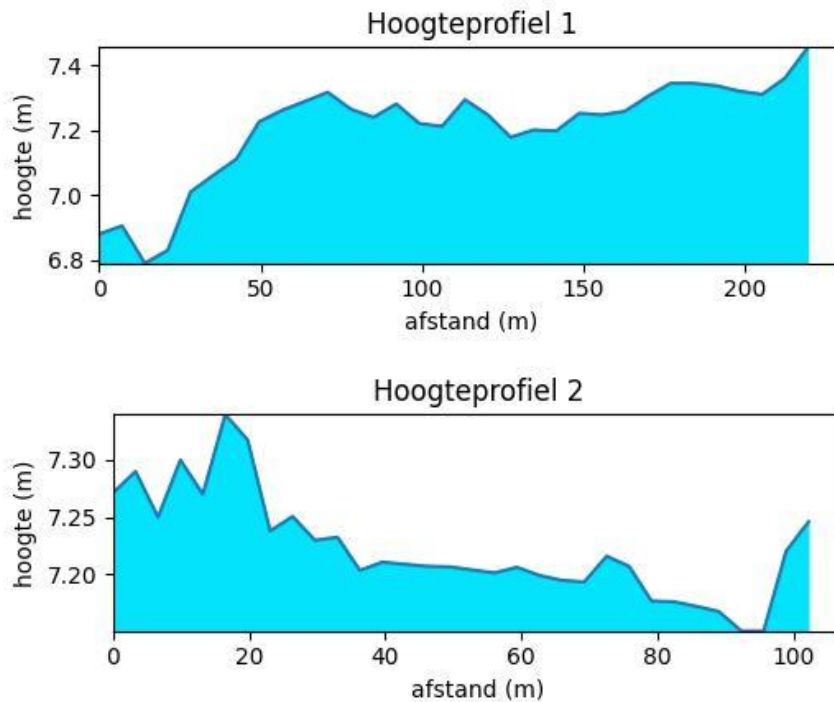
Op hydrografisch vlak situeert het plangebied zich in het bekken van de Gentse Kanalen met als deelbekken Gentse binnenwateren (figuur 14). Het bekken van de Gentse kanalen omvat een oppervlakte van 917 km² en bestaat uit een samensmelting van gekanaliseerde rivieren. Ten zuiden van het plangebied stromen de Lieve en de Leie. Aan de oostkant situeert zich het Handelsdok terwijl in het noorden het Verbindingskanaal en het kanaal Gent-Terneuzen alsook Houtdok aanwezig zijn.

Figuur 14. Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) met aanduiding van het plangebied en de waterlopen (AGIV, 2015a; VMM, 2023).

Figuur 15. Detailweergave van het DTM, met aanduiding van het plangebied en de hoogteprofiellijnen (AGIV, 2015a; VMM, 2023; AGIV, 2024a).

Figuur 16. Hoogteprofielen (Geopunt, 2023).

2.2.1.6 Erosiepotentieel

De aanwezigheid van aan bodemerosie-gerelateerde processen in de ondergrond vormen een goede graadmeter om eventuele beschadigingen van de archeologische niveaus in te schatten. Die erosiegraad is onder meer gebaseerd op het bodemtype, de hellingslengte en de hellingsgraad. Daarom is het interessant om de potentiële bodemerosiekaart te bekijken in het kader van de archeologische verwachting.

Op de potentiële bodemerosiekaart zijn geen gegevens bekend voor het plangebied en diens nabije omgeving.

2.2.2 Archeologische gegevens

De archeologische gegevens zijn in eerste instantie verzameld via de CAI. In onderstaande lijst (tabel 4) worden de CAI-items opgesomd, gelegen in een straal van 1 km. De historisch relevante data worden in de volgende paragraaf besproken.

CAI ID	Locatie	Onderzoeksmethode	Beschrijving	Archeologische periode(s)
151215	Rodelijvenkensstraat	Evaluerend terreinonderzoek	Motteheuvels, mottekastelen	16 ^{de} eeuw, late middeleeuwen
151258	Nieuwevaart 51	Kaartstudie	Site met walgracht	
151312	Sint-Margrietstraat	Archeologische opgraving	Site met walgracht, afvalkuilen, beerputten, pottenbakkerij, waterputten	meerperioden
151582	Opgeëistenlaan	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Archeologische objecten	16 ^{de} eeuw, 19 ^{de} eeuw
155062	Beverhoutplein 1	Erfgoedonderzoek	Woonhuizen	17 ^{de} eeuw
157395	Tempelhof	Erfgoedonderzoek	Archeologische objecten	Middeleeuwen, 17 ^{de} eeuw
157766	Fratersplein 7	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Archeologische objecten, productieplaatsen	Nieuwe tijd
157797	Jakob van Caeneghemstraat	Historische studie		Late middeleeuwen
157814	Zuivelbrugstraat	Evaluerend terreinonderzoek	Bruggen	Late middeleeuwen
157828	Fratersplein 9	Erfgoedonderzoek	Archeologische objecten, kloosters	Middeleeuwen
157868	Geuzenberg	Archeologische opgraving	Archeologische objecten	Neolithicum
159915	Sint-Margrietstraat	Archeologische opgraving	Woonhuizen	Late middeleeuwen, 19 ^{de} eeuw
160711	Steendam	Evaluerend terreinonderzoek	Pottenbakkerijen	Late middeleeuwen
161311	Vrouwebroersstraat	Archeologische opgraving	Kloosters	Late middeleeuwen, nieuw tijd
984134	Zonder-Naamstraat 16	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Ophogingslagen, puinlagen	19 ^{de} eeuw
984178	Oudburg 56	Archeologische opgraving	Bouwmaterialen, muurresten, vloeren, onderdelen gebouwen	Nieuwe tijd
984602	Nieuwland	Archeologische opgraving	Greppels, beerputten, gebouwplattegronden, muurresten, kuilen, vloeren, ophogingslagen	13 ^{de} eeuw – nieuwe tijd
210826	Sleepstraat	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem		Nieuwe tijd
211639	Wijzemanstraat	Archeologische opgraving	Leerlooierijen	Late middeleeuwen, nieuwste tijd
211649	Vogelenzang	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Gebouwen voor textiel- en lederwaren	Nieuwe en nieuwste tijd
214747	Bibliotheekstraat	Archeologische opgraving	Leerlooierijen	Middeleeuwen, 19 ^{de} eeuw, nieuwe en nieuwste tijd

214748	Minnemeers	Archeologische opgraving	Funeraire gebouwen en structuren, gebouwen voor textiel- en lederwarenproductie, verdedigingswerken	Late middeleeuwen, 18 ^{de} en 19 ^{de} eeuw
214829	Blekersdijk	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem		Nieuwe en nieuwste tijd
221433	Bibliotheekstraat	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Stadspoorten	Middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd
224256	Doornzelestraat	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem		20 ^{ste} eeuw
224329	Nieuwland	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Waterputten	19 ^{de} – 20 ^{ste} eeuw
224386	Vogelenzang 23	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem		Nieuwe tijd
224420	Stapelplaats	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Grachten	Nieuwe en nieuwste tijd
333016	Bij Sint-Jacobs	Evaluerend terreinonderzoek	Bruggen	Middeleeuwen
333017	Bij Sint-Jacobs	Erfgoedonderzoek, evaluerend terreinonderzoek		Middeleeuwen
333018	Bij Sint-Jacobs	Erfgoedonderzoek	Woonhuizen	16 ^{de} eeuw
333019	Bij Sint-Jacobs	Erfgoedonderzoek, evaluerend terreinonderzoek		
333020	Bibliotheekstraat	Erfgoedonderzoek, evaluerend terreinonderzoek	Aanlegplaatsen, abdijen	Middeleeuwen, 16 ^{de} eeuw
333021	Bij Sint-Jacobs	Archeologische opgraving	Kerken	Volle middeleeuwen
333032	Corduwaniersstraat 59	Toevalsvondst	Archeologische objecten	
333033	Corduwaniersstraat 65	Evaluerend terreinonderzoek	Archeologische objecten	Late middeleeuwen
333034	Corduwaniersstraat 35-41	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Afvalkuilen, beerputten, leerlooierijen	Late middeleeuwen, 17 ^{de} -18 ^{de} eeuw
333042	Drongenhof	Archeologische opgraving	Afvalkuilen, archeologische objecten, beerputten, kloosters, vondsten	Late middeleeuwen, 16 ^{de} eeuw
333043	Drongenhof	Archeologische opgraving	Kapellen	17 ^{de} eeuw
333044	Drongenhof	Archeologische opgraving	Bruggen	Late middeleeuwen
333065	Goudstraat 18-20	Archeologische opgraving	Afvalkuilen, archeologische objecten, beerputten, woonhuizen	Late middeleeuwen, 18 ^{de} eeuw, nieuwe tijd
333066	Willem de Beersteeg	Erfgoedonderzoek		16 ^{de} eeuw
333067	Goudstraat 12	Toevalsvondst	Archeologische objecten	

333106	Grootkanonplein	Erfgoedonderzoek, evaluerend terreinonderzoek	Archeologische objecten	Late middeleeuwen
333107	Grootkanonplein 1	Evaluerend terreinonderzoek	Woonhuizen	
333111	Hertogstraat	Evaluerend terreinonderzoek	Bruggen	Middeleeuwen
333171	Kaatsspelplein	Evaluerend terreinonderzoek	Archeologische objecten	Nieuwe tijd
333172	Kalversteeg	Evaluerend terreinonderzoek	Archeologische objecten	Nieuwe tijd
333177	Kalversteeg	Toevalsvondst	Archeologische objecten	Late middeleeuwen
333186	Karmelietenstraat	Archeologische opgraving	Archeologische objecten, woonhuizen	Middeleeuwen, 17 ^{de} eeuw
333187	Karmelietenstraat 24	Archeologische opgraving	Archeologische objecten, stenen	Middeleeuwen
333188	Karmelietenstraat	Archeologische opgraving	Archeologische objecten	Volle middeleeuwen
333189	Karmelietenstraat	Archeologische opgraving		18 ^{de} eeuw
333190	Karmelietenstraat	Archeologische opgraving	Archeologische objecten	
333191	Karmelietenstraat	Archeologische opgraving		Middeleeuwen
333260	Kraanlei	Erfgoedonderzoek, toevalsvondst	Bouwmaterialen, vondsten	Volle middeleeuwen
333261	Kromme wal	Toevalsvondst	Archeologische objecten	Late middeleeuwen
333272	Lange Steenstraat 54-56	Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem	Archeologische objecten, inhumaties, kerken, kloosters	17 ^{de} -19 ^{de} eeuw, volle middeleeuwen
333289	Minnemeers	Archeologische opgraving	Archeologische objecten, gebouwen voor textiel- en lederwarenproductie	Late middeleeuwen, 19 ^{de} eeuw
333319	Ottogracht	Evaluerend terreinonderzoek	Aanlegplaatsen	
333320	Ottogracht	Evaluerend terreinonderzoek	Aanlegplaatsen	
333321	Ottogracht	Evaluerend terreinonderzoek	Bruggen	
333322	Ottogracht	Evaluerend terreinonderzoek	Bruggen	
333323	Ottogracht	Evaluerend terreinonderzoek	Woonhuizen	
333324	Ottogracht	Toevalsvondst	Woonhuizen	18 ^{de} eeuw
333325	Oudburg 19	Archeologische opgraving	Afvalkuilen, archeologische objecten, beerputten	Middeleeuwen
333326	Oudburg	Archeologische veldkartering	Woonhuizen	Late middeleeuwen
333327	Oudeburg 64	Archeologische veldkartering	Woonhuizen	16 ^{de} eeuw
333328	Oudburg 21	Archeologische opgraving	Afvalkuilen, archeologische objecten, beerputten, pottenbakkerijen, gebouwplattegronden	Middeleeuwen, 17 ^{de} eeuw
333338	Plotersgracht 14	Toevalsvondst	Archeologische objecten	

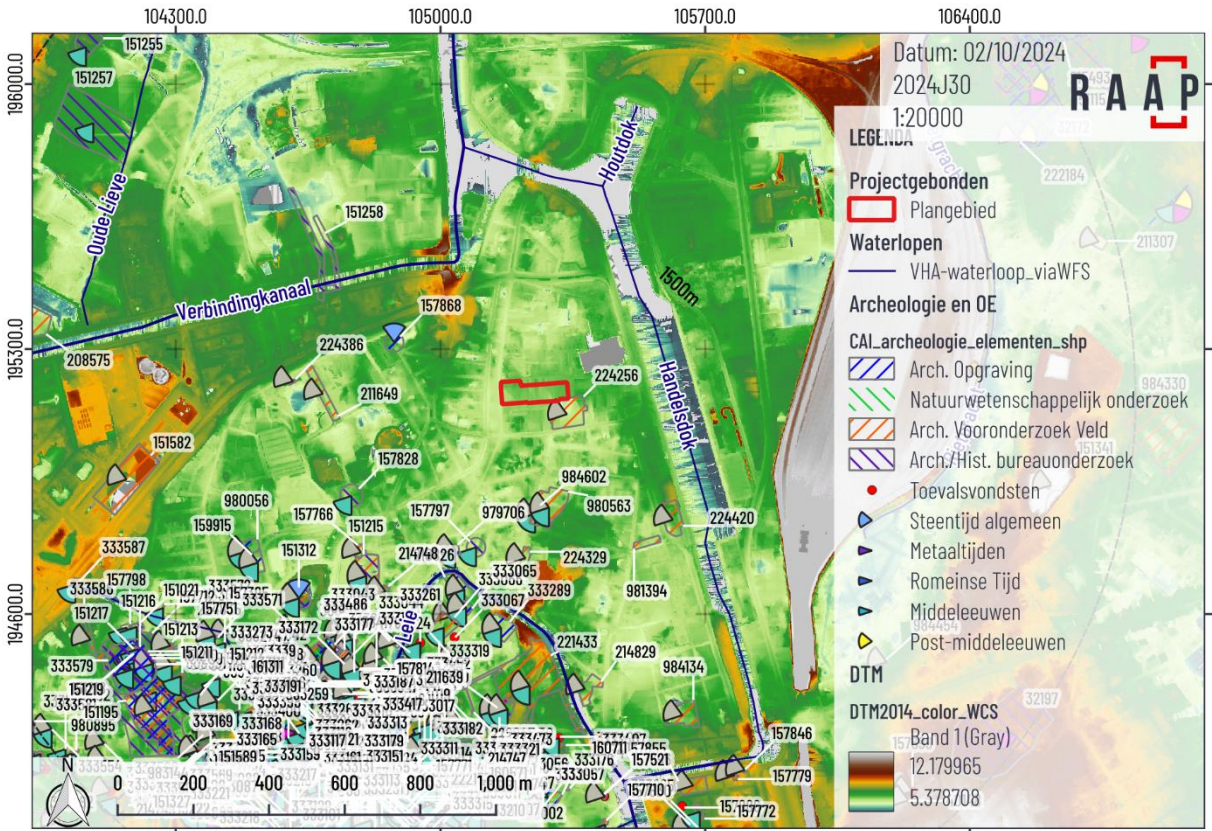
333339	Plotersgracht	Archeologische opgraving	Archeologische objecten	Middeleeuwen
333340	Plotersgracht 18	Archeologische opgraving	Archeologische objecten	Volle middeleeuwen
333341	Plotersgracht 24	Evaluerend terreinonderzoek	Woonhuizen	Late middeleeuwen
333342	Karmelietenstraat 7-13	Evaluerend terreinonderzoek	Woonhuizen	16 ^{de} eeuw
333343	Plotersgracht 17-19	Evaluerend terreinonderzoek	Woonhuizen	Late middeleeuwen
333368	Rodekoningstraat 5	Erfgoedonderzoek	Archeologische objecten	19 ^{de} eeuw
333372	Rodekoningstraat 1-3	Toevalsvondst	Archeologische objecten	Late middeleeuwen
333402	Sluizeken	Evaluerend terreinonderzoek		19 ^{de} eeuw
333403	Speldenstraat 1	Evaluerend terreinonderzoek	Woonhuizen	Late middeleeuwen
333404	Steendam	Erfgoedonderzoek	Woonhuizen	
333405	Steendam	Toevalsvondsten	Pottenbakkerijen	Late middeleeuwen
333406	Trommelstraat	Archeologische opgraving	Aanlegplaatsen, afvalkuilen, beerputten, vondsten, waterputten	Late middeleeuwen, 17 ^{de} eeuw, nieuwe tijd
333430	Vlasmarkt 3-5	Archeologische veldkartering	Stenen	Late middeleeuwen
333437	Vrijdagmarkt 9	Archeologische veldkartering	Stenen	Volle middeleeuwen
333438	Vrijdagmarkt 25	Archeologische opgraving	Stenen	Volle middeleeuwen
333440	Vrijdagmarkt	Archeologische opgraving	Stenen	Volle middeleeuwen
333441	Vrijdagmarkt	Archeologische opgraving	Stenen	Volle middeleeuwen
333442	Vrijdagmarkt	Evaluerend terreinonderzoek	Stenen	Volle middeleeuwen
333443	Vrijdagmarkt	Evaluerend terreinonderzoek	Woonhuizen	Late middeleeuwen, 16 ^{de} eeuw
333446	Vrijdagmarkt 51-52	Evaluerend terreinonderzoek	Archeologische objecten	Middeleeuwen, steentijd
333447	Vrijdagmarkt 66-69	Archeologische veldkartering	Stenen	Volle middeleeuwen
333448	Vrijdagmarkt	Archeologische opgraving	Archeologische objecten, riolen	Steentijd, middeleeuwen
333449	Waaistraat 1-3	Archeologische opgraving	Afvalkuilen, archeologische objecten, stenen	Middeleeuwen
333452	Wolfstraat 11	Evaluerend terreinonderzoek		18 ^{de} eeuw
333457	Zeugsteeg 5	Archeologische opgraving	Woonhuizen	Nieuwe tijd
333462	Vrijdagmarkt 33-35	Archeologische opgraving	Afvalkuilen, beerputten, archeologische objecten	Late middeleeuwen, 18 ^{de} eeuw
333486	Sluizeken 30	Evaluerend terreinonderzoek	Nijverheidsgebouwen en productieplaatsen	19 ^{de} eeuw
333491	Goudstraat 5	Archeologische veldkartering	Kloosters	Late middeleeuwen
979706	Gent	Archeologische opgraving	Afvalkuilen, grachten, kuilen, paalkuilen	13 ^{de} -16 ^{de} eeuw

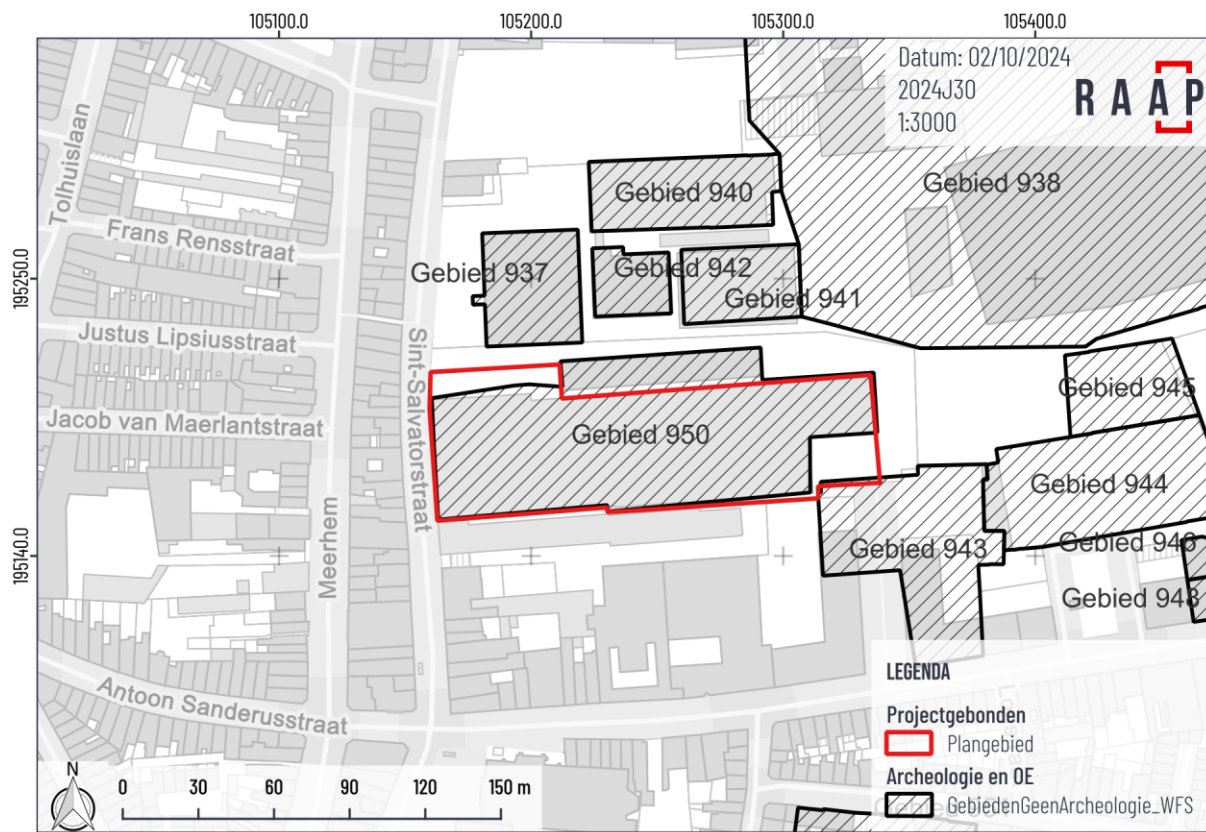
980056	Groenebriel	Archeologische opgraving	Archeologische objecten, sporen en uitgravingen, muurresten	Late middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd
980563	Nieuwland 54	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	Greppels, woonhuizen, beluiken, ophogingslagen	Late middeleeuwen, 19 ^{de} eeuw
981394	Kraankindersstraat 1	Archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem		

Tabel 4. CAI-items in een straal van 1 km rond het plangebied.

Binnen het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend (figuur 17). Net ten zuiden van het plangebied werd reeds een vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd door Ruben Willaert. De verwachting was nog restanten van de kloosterkerk en kloostergebouwen van de abdij van Doornzele aan te treffen. Echter werden hiervan geen sporen meer aangetroffen tijdens het vooronderzoek waardoor een vrijgave geadviseerd werd. Overige CAI-waarnemingen in de omgeving van het plangebied situeren zich voornamelijk ter hoogte van de historische kern van Gent.

Voor het plangebied zelf geldt dat het merendeel behoort tot een Gebied Geen Archeologie, namelijk gebied 950 (figuur 18). Deze vaststelling betreft een gebied waarvan op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kon worden dat het met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarde heeft.

Figuur 18. Situering van het plangebied en de GGA-zones op het kadaster (bron: AGIV, 2024a).

2.2.3 Historische gegevens

2.2.3.1 Algemene geschiedenis en ontwikkeling van Gent¹⁵

Over het ontstaan van Gent is het laatste woord nog niet geschreven. Lange tijd was men immers van mening dat het ontstaan van Gent in de 7de eeuw te situeren viel, toen door de Heilige Amandus twee abdijen (Sint-Baafs en Sint-Pieters) werden gesticht. Echter werd door recent archeologisch onderzoek aangetoond dat er een belangrijke Gallo-Romeinse *vicus* gedurende minstens drie eeuwen (ca. 50 tot 350 n.C.) ononderbroken bewoond werd. Deze agglomeratie situeerde zich rond Destelbergen en werd afgebakend als volgt: het Roosbroek en het Beelbroek ten noorden, de Scheldebocht in het oosten, de Schelde ten zuiden en de Heirnis in het zuidwesten. De *vicus* strekte zich verder uit in westelijke richting langs de huidige Dendermondse steenweg op een hogere zandrug, waar later de Sint-Baafsabdij gesticht werd. De naam van deze *vicus* was Ganda, wat een pre-Romeins, Keltisch toponiem voor samenvloeiing is.

Zoals reeds vermeld werd in het tweede kwart van de 7de eeuw door Amandus op deze plaats de Sint-Baafsabdij gesticht. Kort na 650 volgde dan de stichting van een tweede klooster *Blandinium* (later Sint-Pietersabdij) op de top van de Blandinusberg. Mogelijk was er in deze periode ook een agrarische nederzetting gevestigd op de hoger gelegen Zandberg. In de 9de eeuw was deze nederzetting, *Gandavum* genoemd, uitgegroeid tot een *portus* met handelskarakter.

De ontwikkeling van deze woonkernen werd tijdelijk onderbroken door de invallen van de Noormannen. Op het einde van de 9de of begin 10de eeuw werd, na het vertrek van de Noormannen, een grafelijk *castrum* opgericht op de plaats van het huidige Gravensteen. Deze versterking lag in het zuidwestelijk deel van een langwerpig eiland omgeven door vier waterlopen: de Leie, de Lieve, de Leertouwers- of Plottergracht en de Schipgracht. Dit eiland omvatte oorspronkelijk twee duidelijk te onderscheiden gebieden: het eerste deel met castrale gebouwen en een tweede deel een typische *burgus*. In de 10de eeuw vergroeide deze tweede *portus* met de hoger genoemde *portus* Ganda tot het typisch middeleeuws Gent met voornamelijk handels- en ambachtskarakter.

¹⁵ <https://inventaris.onroerendergoed.be/themas/13961>

Rond 1100 werd de stad omgeven door een watergordel, deels gevormd door natuurlijke waterlopen, deels door gegraven grachten, die haar grondgebied scheidde van de Sint-Baafs en Sint-Pietersdorpen en het omliggende platteland. Zo ontstond de Gentse kuip van ca. 80 ha groot, omgeven door de Reep ten oosten, de Ottogracht ten noordoosten, de Leie ten noordwesten, de gegraven Houtlei ten westen en de gegraven Ketelgracht ten zuiden. De economische bloei sedert de 12de eeuw was voornamelijk gebaseerd op de lakennijverheid en de graanhandel. Hierdoor groeide ook de bevolking aan en diende een stadsuitbreiding zich aan. In de loop van de dertiende eeuw werden onder meer de waterwijk, de Muide en Marialand geannexeerd, maar grote gebieden bleven nog onbewoond. De buitengrenzen werden bijkomend versterkt, maar er was geen aaneengesloten omheining. Men rekende hiervoor op de moerassige gronden rond de stad die onder water gezet konden worden door middel van de bouw van sluizen.

In de loop van de 16de eeuw wijzigde de economische, sociale en politieke structuur van de stad grondig. De privileges van de ambachten werden opgeheven. De bouw van een dwangburcht, het Spanjaardkasteel, werd bevolen op de plaats waar de Sint-Baafsabdij lag waardoor het grootste deel van deze abdij en dorp errond verdween. De tweede helft van de 16de eeuw werd gekenmerkt door de godsdienstoorlogen, waar Gent een belangrijke zou spelen. De stad kende van 1577 tot 1584 een calvinistisch bewind. In deze periode werd een nieuwe gebastioneerde omheining rond Gent aangelegd. Men volgde hierbij grotendeels de lijn van de tweede omheining maar in het oosten kwam men dicht bij de stad en nam men de bewaarde delen van het Spanjaardkasteel op in de versterking. De omheining had een karakteristieke driehoekige vorm, die het Gentse grondgebied zou blijven typeren tot het einde van de 18de eeuw.

In de 17de eeuw kende Gent een langzame heropleving met vele kloosters, kerken en openbare gebouwen die hersteld en opgericht werden. Onder het centraliserende beleid van Maria Theresa werd handel en nijverheid gestimuleerd. De eerste fabrieken werden opgericht en de handelaarsklasse ontwikkelde zich. Op het einde van de 18de eeuw werd ook begonnen met de ontmanteling van de stadsomheining.

In 1789 brak de Franse Revolutie uit en in 1794 kwamen geheel de Zuidelijke Nederlanden onder Frans gezag te staan. Dit betekende een grondige wijziging van maatschappij en instellingen. Gent werd de hoofdstad van het Scheldepartement, een van de negen Franse departementen die in 1795 in de Zuidelijke Nederlanden werden opgericht. De eerste periode was vrij brutaal en vele kerken en kloosters werden verkocht of gesloopt. Het Hollands bewind onder koning Willem I (1814-1830) was gunstig voor Gent. De rijksuniversiteit werd gesticht en de economie werd sterk gestimuleerd. Door de uitbreiding van de katoen- en vlasnijverheid wordt Gent één van de leidende textielcentra van Europa. Arbeiderswijken en fabrieken werden opgericht op de onbebouwde delen en de stad ging uitbreiden tot de randgemeenten.

Op het einde van de 19de eeuw onderging het stadscentrum enkele wijzigingen. Stadswijken werden afgebroken, nieuwe wegen aangelegd en talrijke historische waterwegen en wallen werden gedempt.

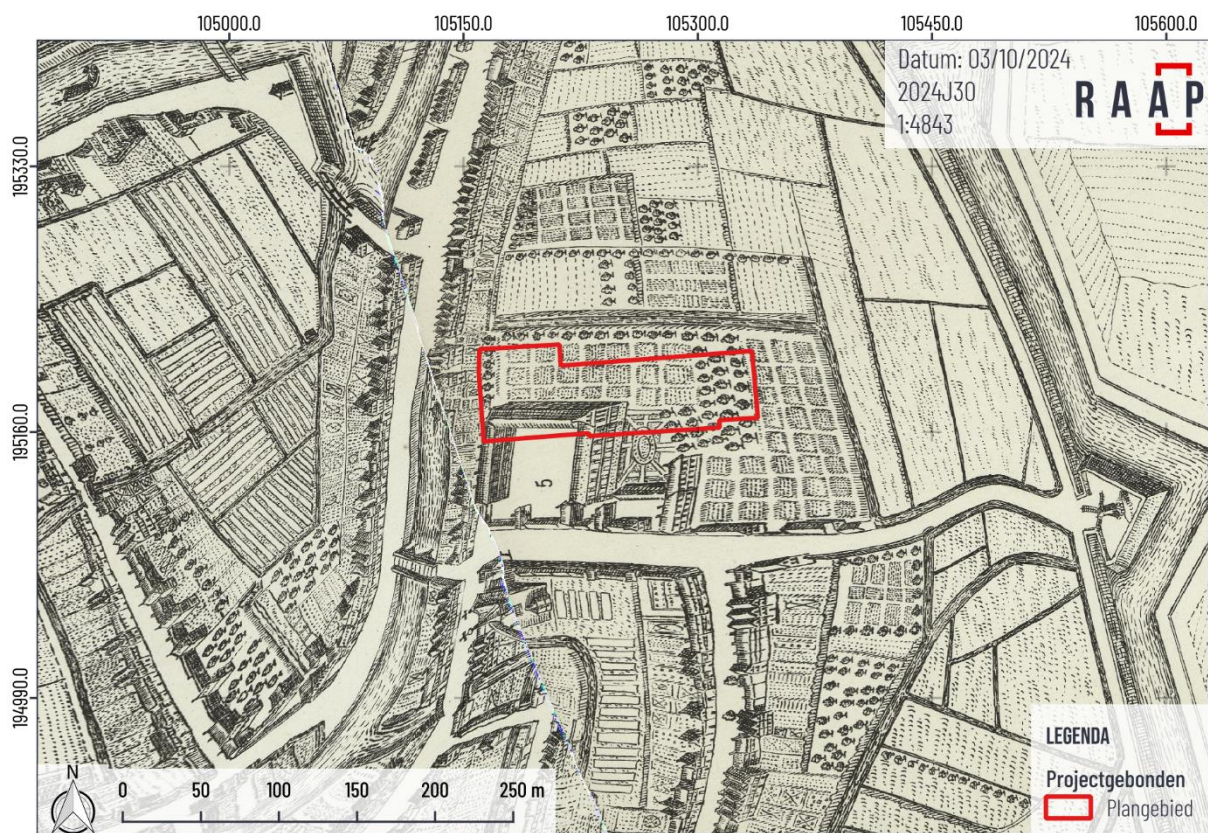
2.2.3.2 16de-17de-eeuws kaartmateriaal

De kaart van Stad Gent opgesteld door J.R. van Deventer wordt beschouwd als de eerste echte kaart van de stad vermits deze werd opgesteld volgens een wetenschappelijke cartografische methode. Van Deventer ontwikkelde tussen 1559 en 1564 een boek met ongeveer 220 Nederlandse steden. Hij kreeg hiertoe opdracht van Filips II van Spanje. De kaarten waren dan ook voornamelijk bedoeld om te gebruiken voor militaire doeleinden. De kaart van Sanderus en Hondius uit 1641, ook wel 'Le grand plan de Gand par Sanderus & Hondius', geeft voornamelijk een gedetailleerde en monumentale weergave van de bouwwerken die toen aanwezig waren. Gezien de kaart eerder een renaissance kunstwerk was met als hoofdgedachte de roem van de stad is deze kaart niet altijd nauwkeurig. Zo werden onder meer gebouwen gedraaid om de mooiste zijde te kunnen afbeelden.¹⁶ Op beide kaarten is duidelijk te zien dat het plangebied gelegen is in het agrarisch cultuurlandschap net buiten de stad. Van bebouwing is op dat moment nog geen sprake. Ten zuiden van het plangebied zien we reeds de Heilige Kerstkerk, ook Sint-Salvatorkerk van Sluizeken. Zeker na de aanleg van het kanaal Gent-Terneuzen werd Heilige Kerst dé kerk van de binnenschippers en havenlieden.

¹⁶ Ghent Center for Digital Humanities (UGent), 2023

Figuur 19. Kaart van Deventer met aanduiding van het projectgebied bij benadering (bron: kaart.gentgemapt.be).

Figuur 20. Projectie van het plangebied op de kaart van Sanderus & Hondius, 1641 (bron: GDal 2023).

2.2.3.3 18de -eeuws kaartmateriaal

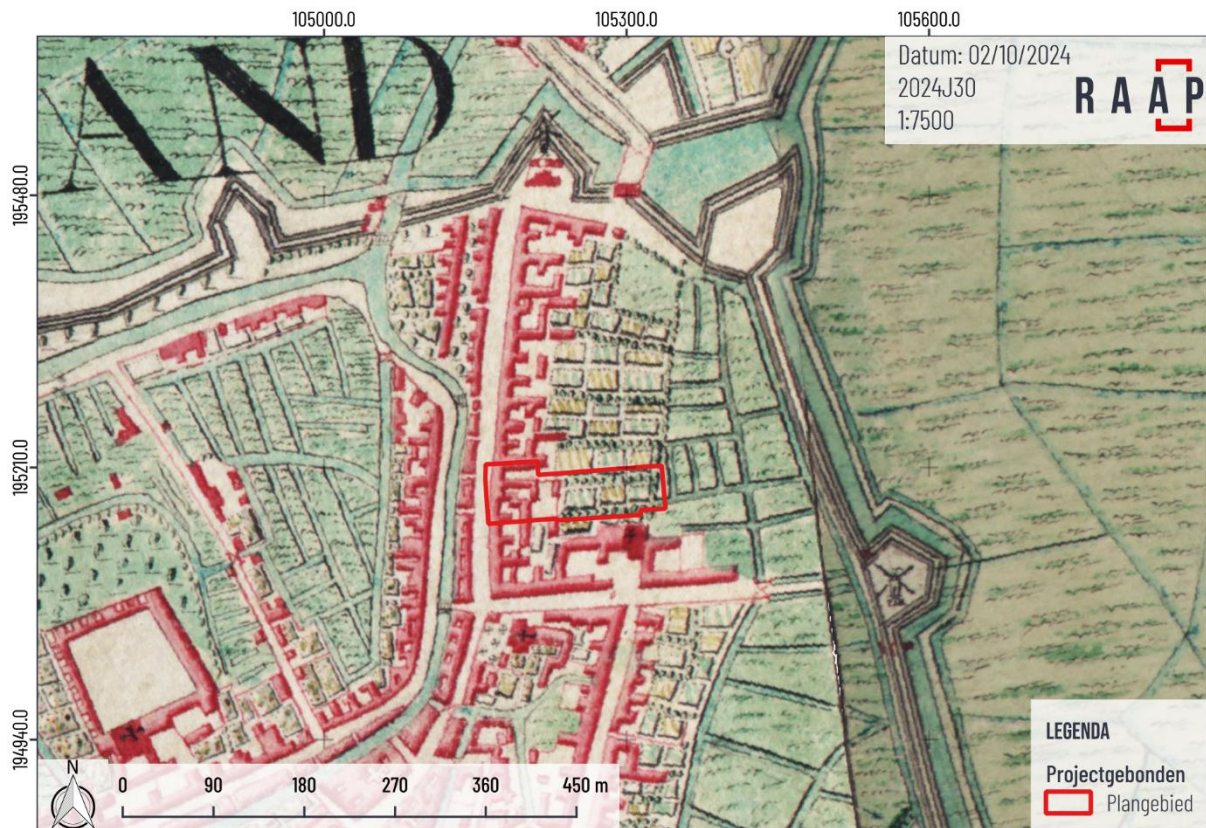
De Villaretkaart (1745-1748) en de kaart van Ferraris (1771-1777) geven over het algemeen een goed beeld op het plangebied en haar omgeving in de 18de eeuw. Het plangebied valt wel binnen het bereik van de Villaretkaart.

De Villaretkaart werd aangemaakt naar aanleiding van de Franse veroveringen in onze streken tussen 1745 en 1748, met de bedoeling de gebieden gedetailleerd te karteren. Eén van de ingenieur-geografen die aan het project meewerkte was Jean Villaret, waaraan de naam voor de kaart ontleend werd. Hij was verantwoordelijk voor het gebied tussen Menen-Gent-Doornik tot Maastricht-Luik, wat recent beschikbaar werd gesteld door het agentschap Onroerend Erfgoed en AGIV. Een collega van hem bracht al eerder tussen 1729 en 1730 de kustregio en Westhoek in beeld, maar die zijn (nog) niet vrij raadpleegbaar. De kaartbladen zijn zeer gedetailleerd, zowel naar topografie als bebouwing, wegen, etc., bijgevolg zijn ze zeer interessant voor historisch onderzoek. Daarentegen is het wel nadelig dat ze moeilijk correct te georefereren zijn en maar een beperkt deel van het gehele Vlaams gewest beslaan. De kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik is daarentegen wel gebiedsdekkend. Het werd opgesteld tussen 1771 en 1777 door de graaf De Ferraris. Het is een interessant document, omdat alle gebouwen ingemeten werden en ook de omgeving werd vrij waarheidsgetrouw opgetekend (rivieren, grachten, poelen, bossen, hagen, etc.). Er dient wel de kanttekening gemaakt te worden dat de kaart vooral vanuit een militair standpunt opgetekend werd. De gebieden die in dat kader minder interessant waren, werden minder nauwkeurig ingemeten.

Het plangebied bevindt zich in een uithoek van het historisch centrum van Gent, bijna tegen de noordelijke omwalling aan. Het plangebied kent lintbebouwing langsheen de Sint-Salvatorstraat maar is verder onbebouwd. Op de Ferrariskaart zien we de bebouwing toenemen binnen het plangebied.

Figuur 21. Villaretkaart (1745-1748) met projectie van het plangebied (Onroerend Erfgoed & AGIV, 2017).

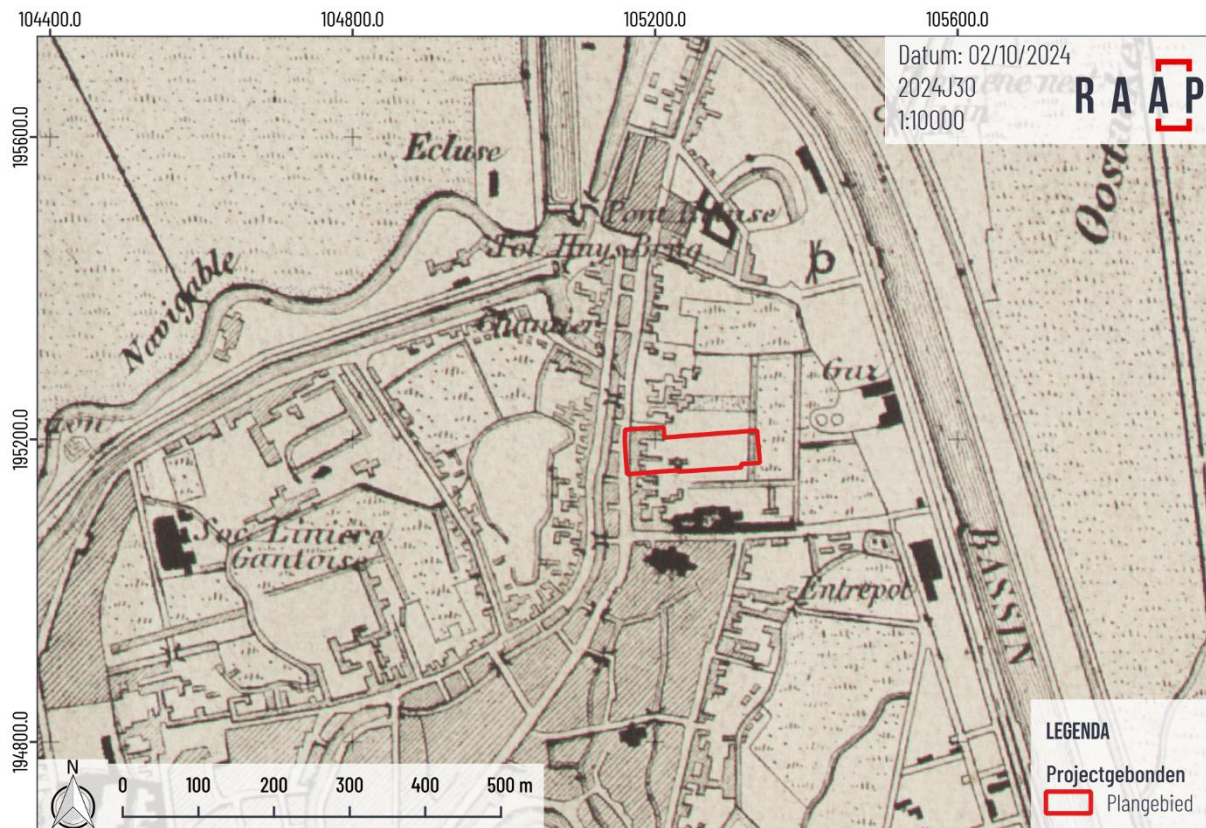

Figuur 22. Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het plangebied (KBR & AGIV, 2010).

2.2.3.4 19de -eeuws kaartmateriaal

De kadastrale kaarten die tot de Atlas der Buurtwegen behoren, werden opgemaakt tussen 1843 en 1845 naar aanleiding van de uitvoering van een wet uit 1841. De bedoeling was een inventaris te maken van alle kleine wegen met openbaar karakter. Die Atlas der Buurtwegen (1843-1845) geeft samen met de topografische kaart van Philippe Vandermaelen (1846-1854) en de kadasterkaart van Phillippe-Christian Popp (1842-1879) een goed beeld over hoe het plangebied er in de 19de eeuw uitzag. Voor de historische kern van Gent zijn de Atlas der Buurtwegen en de Popp-kaart niet voor handen.

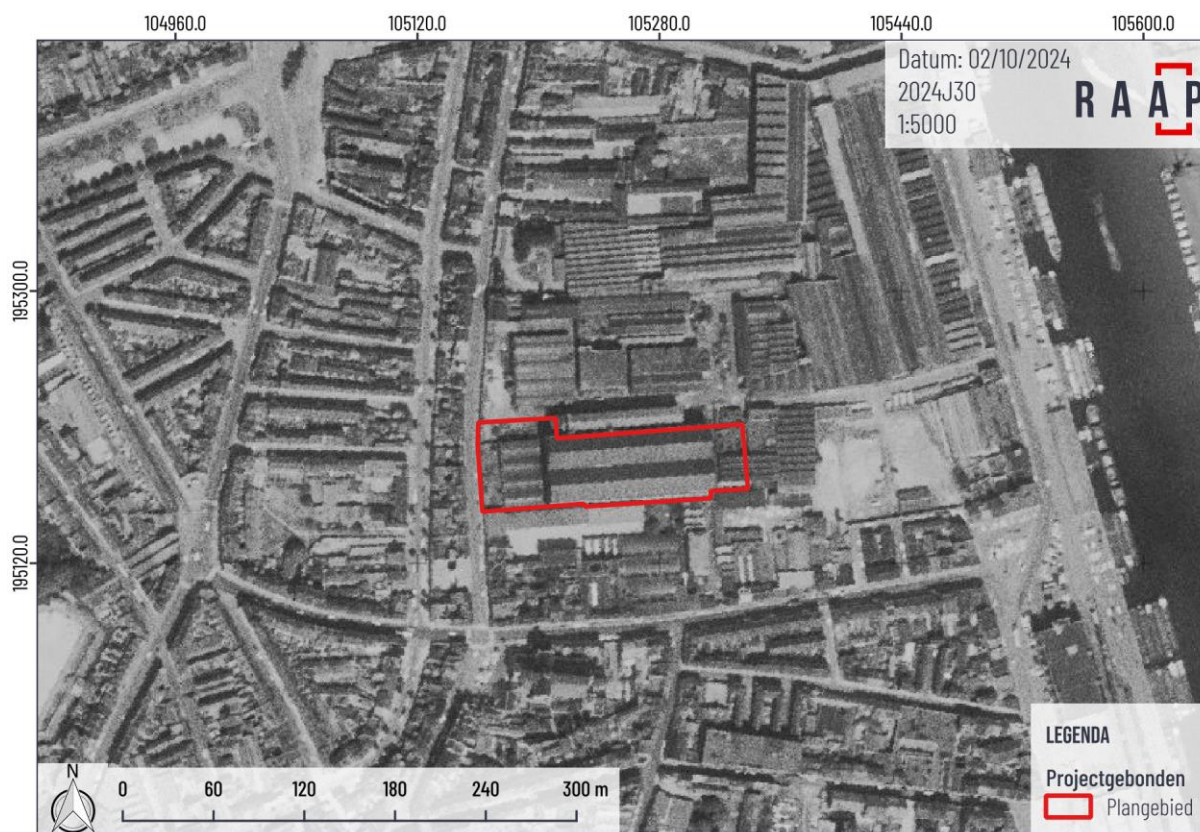
Relevant is opnieuw aanwezigheid van gebouwen binnen de grenzen van het plangebied en de inrichting van de percelen. De inrichting van het plangebied blijft vrij gelijkaardig. Op de Vandermaelenkaart zien we nu het Handelsdok dat de benaming 'Bassin' heeft gekregen.

Figuur 23. Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (KBR & AGIV, 2018).

2.2.3.5 20ste en 21ste eeuw

Verschillende topografische kaarten en luchtfoto's geven de evolutie van het plangebied in de 20ste en 21ste eeuw weer. Reeds op de luchtfoto uit 1971 zien we de inrichting van het plangebied zoals deze vandaag de dag nog is.

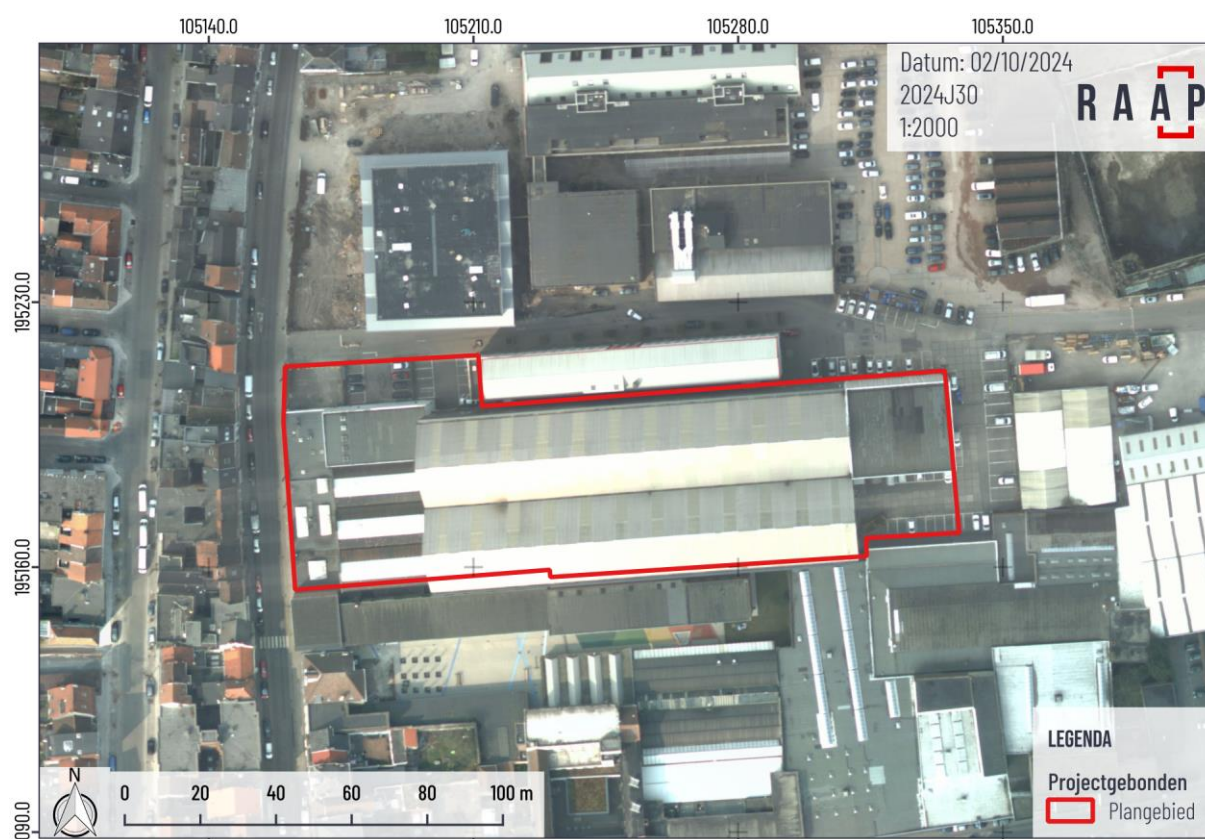
Figuur 24. Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (AGIV, 2015b).

Figuur 25. Luchtfoto (1979-1990) met projectie van het plangebied (AGIV, 2018).

Figuur 26. Luchtfoto (2008-2011) met projectie van het plangebied (AGIV, 2015c).

Figuur 27. Luchtfoto (2013-2015) met projectie van het plangebied (AGIV, 2016).

2.2.4 Verstoringshistoriek

Op basis van het historisch kaartmateriaal en de orthofoto's uit de 20ste en 21ste eeuw kan gesteld worden dat het bodemarchief hoogstwaarschijnlijk onderhevig was aan verstoringen teweeg gebracht door de nu aanwezige gebouwen en verhardingen. Bovendien werd het plangebied grotendeels geklasseerd als GGA-gebied 950 omdat op redelijke wijze aangetoond kan worden dat de verwachting tot het aantreffen van archeologische sporen en vondsten zo goed als onbestaande is.

2.3 ASSESSMENT

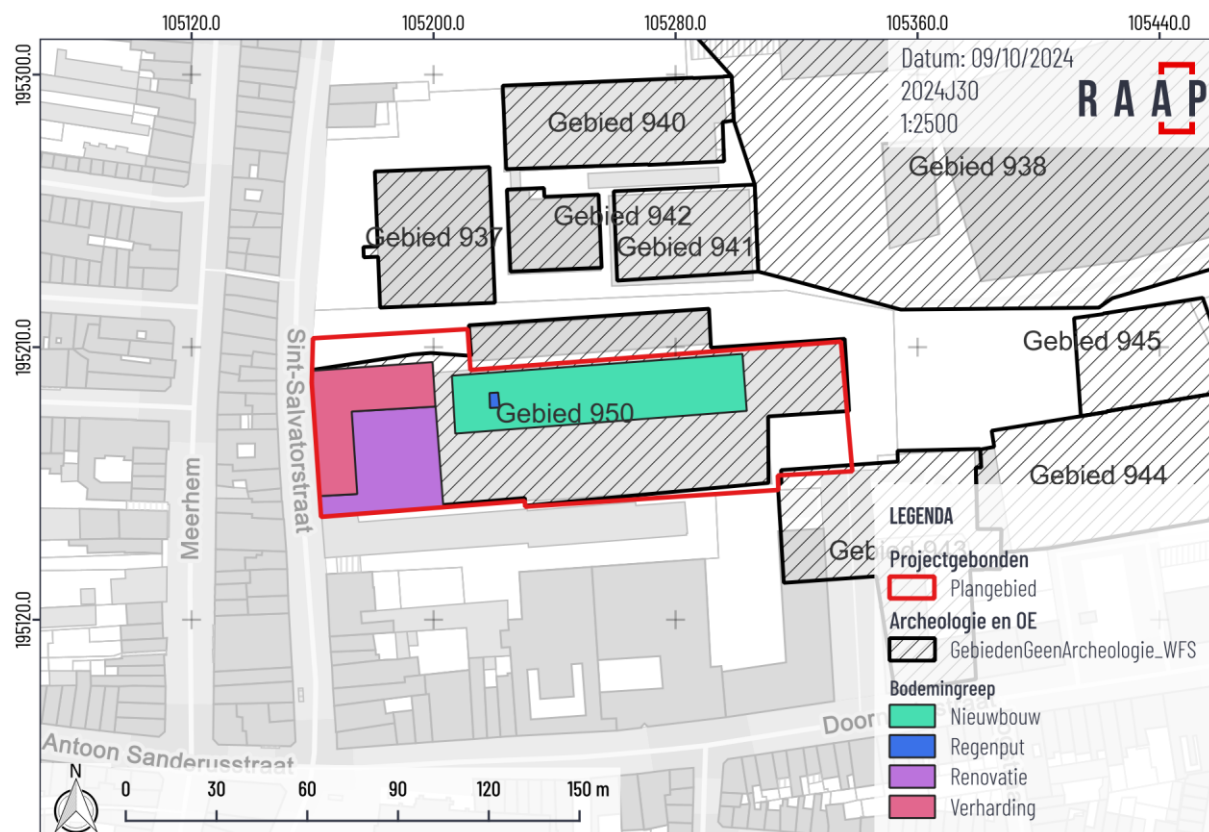
2.3.1 Archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de verzamelde gegevens is een archeologische verwachting opgesteld die inzicht geeft in de aard en ouderdom, (diepte)ligging en gaafheid van eventueel aanwezige archeologische resten.

Het plangebied situeert zich grotendeels binnen GGA-gebied 950. Deze vaststelling betreft een gebied waarvan op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kon worden dat het met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarde heeft.

2.3.2 Impact van de geplande bodemingrepen en afweging verder onderzoek

De geplande werken situeren zich binnen het GGA-gebied 950. Op basis van het onderzoek blijkt aldus dat verder onderzoek niet tot kenniswinst zal leiden. Er worden geen verdere maatregelen geadviseerd.

Figuur 28. Synthesekaart: Bodemingrepen geprojecteerd op de Gebieden Geen Archeologie (bron: mercator.vlaanderen.be)

2.4 SYNTHESE

Samenvattend heeft het bureauonderzoek tot de volgende resultaten geleid.

2.4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen kunnen als volgt beantwoord worden:

2.4.1.1 Ondergrond en landschapsgeschiedenis:

I. Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?

- a. Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- b. Welke geomorfologische processen zijn bekend?

II. Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?

In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 14 à 15 meter onder het huidige maaiveld.¹⁷ Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze sedimenten archeologische niveaus herbergen. De Quartaire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit profieltype 3 in het zuidwesten en 3a voor het merendeel van het plangebied. Het eerste type bevat aan de basis fluviatile afzettingen van het weichseliaan, de laatste periode binnen het laatpleistoceen. Daarboven bevinden zich eolische afzettingen van het weichseliaan en mogelijk ook het vroegholoceen. Desbetreffende afzettingen kunnen samen voorkomen met hellingsafzettingen van het quartair. Type 3a bevat net als type 3 aan de basis fluviatile afzettingen van het weichseliaan met daarboven eolische afzettingen van het weichseliaan en mogelijk het vroegholoceen die samen kunnen voorkomen met hellingsafzettingen van het quartair. Boven deze lagen bevinden zich echter nog een laatste eenheid fluviatile afzettingen uit het holoceen en mogelijk het tardiglaciaal. De bodem staat gekarteerd als OB.

2.4.1.2 Archeologische resten:

III. Zijn er reeds gekende archeologische gegevens binnen en in de omgeving van het plangebied?

- a. Wat is de aard en ouderdom van gekende archeologische resten?
- b. Wat is de conserveringsgraad en gaafheid van gekende archeologische resten?

Binnen het plangebied zelf zijn geen archeologische waarden gekend. Net ten zuiden van het plangebied werd reeds een vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. De verwachting was nog restanten van de kloosterkerk en kloostergebouwen van de abdij van Doornzele aan te treffen. Echter werden hiervan geen sporen meer aangetroffen tijdens het vooronderzoek waardoor een vrijgave geadviseerd werd. Overige CAI-waarnemingen in de omgeving van het plangebied situeren zich voornamelijk ter hoogte van de historische kern van Gent.

Voor het plangebied zelf geldt dat het merendeel behoort tot een Gebied Geen Archeologie, namelijk gebied 950. Deze vaststelling betreft een gebied waarvan op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kon worden dat het met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarde heeft.

IV. Hoe kunnen ongekende archeologische resten zich manifesteren (sporen, vondstenconcentraties) en op welke diepte kunnen die worden aangetroffen?

- a. Wat is de gespecificeerde verwachting (alsmede de verwachte conservering en gaafheid) ten aanzien van nog ongekende archeologische waarden in het gebied?
- b. Wat was het historisch landgebruik van het plangebied en wat is het landgebruik? Wat is de invloed daarvan op de (verwachte) archeologie en (bodem)gaafheid?

¹⁷ Deckers et al., 2019

Voor het plangebied zelf geldt dat het merendeel behoort tot een Gebied Geen Archeologie, namelijk gebied 950. Deze vaststelling betreft een gebied waarvan op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kon worden dat het met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarde heeft.

2.4.1.3 Impact van geplande bodemingrepen:

V. Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventuele archeologische resten?

De geplande werken hebben een geschatte verstoringsdiepte van circa 50 tot 60 cm -mv, met plaatselijk een uitschieter tot 300 cm -mv voor de regenput. Deze verstoringsdieptes zouden een impact kunnen hebben op het potentieel aanwezige archeologisch erfgoed. Echter situeren de geplande ingrepen zich allen binnen de GGA-zone 950 waardoor we kunnen stellen dat de potentiële kenniswinst bij eventueel verder onderzoek zeer laag ingeschat wordt. Een GGA-zone is immers een gebied waarvan op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kon worden dat het met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarde heeft.

VI. Op welke manier kan bij de planvorming met archeologische resten worden omgegaan?

Niet van toepassing.

Indien er in zones waar geen aanvullend archeologisch onderzoek wordt geadviseerd toch archeologische resten worden aangetroffen bij de uitvoering van de werken dient er steeds een vondstmelding gedaan te worden.¹⁸ De melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht volgens artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

¹⁸ Procedure: een archeologische toevalsvondst dient binnen drie dagen gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed, waarbij de vondst en haar vindplaats beschermd worden tot tien dagen na het vinden. De melding kan gemaakt worden via de website: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>.

3 BIBLIOGRAFIE

UITGEGEVEN BRONNEN:

ADMINISTRATEUR-GENERAAL, (2024) *BESLUIT VAN DE ADMINISTRATEUR-GENERAAL TOT VASTSTELLING VAN DE GEBIEDEN WAAR GEEN ARCHEOLOGISCH ERFGOED TE VERWACHTEN VALT.*

BATS, M., BASTIAENS, J. & CROMBÉ, P. (2006) PROSPECTIE EN WAARDERING VAN ALLUVIALE GEBIEDEN LANGS DE BOVEN-SCHELDE, CAI-PROJECT 2003-2004., IN *VIOE-RAPPORTEN 02, CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS CAI II "THEMATISCH INVENTARISATIE- EN EVALUATIEONDERZOEK. VIOE*, pp. 75-100.

BRION, M., DE GROOTE, K., VAN DE VIJVER, KATRIEN & LENTACKER, A. (2019) POST-MIDDELEEUWEN, IN DE GROOTE, K. & VAN DE VIJVER, M. (RED.) *AALTER WOESTIJNE. EEN GESCHIEDENIS VAN MEER DAN 5000 JAAR.* BRUSSEL: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (RELICTA MONOGRAFIEËN, 18).

CROMBÉ, P. & MEGANCK, M. (1996) RESULTS OF AN AUGER SURVEY RESEARCH AT THE EARLY MESOLITHIC OF VERREBROEK 'DOK', *NOTAE PRAEHISTORICAE*, 16, pp. 101-115.

DE GROOTE, K. (2014) *RELICTA MONOGRAFIEËN 1. MIDDELEEUWS AARDEWERK IN VLAANDEREN. TECHNIEK, TYPOLOGIE, CHRONOLOGIE EN EVOLUTIE VAN HET GEBRUIKSGOED IN DE REGIO OUDENAARDE IN DE VOLLE EN LATE MIDDELEEUWEN (10-16DE EEUW). DEEL I. 2E DR.* BRUSSEL: ONROEREND ERFGOED. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.VLAANDEREN.BE/PUBLICATIES/RELICTA-MONOGRAFIEËN-1-MIDDELEEUWS-AARDEWERK-IN-VLAANDEREN-TECHNIEK-TIPOLOGIE-CHRONOLOGIE-EN-EVOLUTIE-VAN-HET-GEBRUIKSGOED-IN-DE-REGIO-UDENAARDE-IN-DE-VOLLE-EN-LATE-MIDDELEEUWEN-10DE-16DE-EEUW](https://www.vlaanderen.be/publicaties/relicta-monografieen-1-middeleeuws-aardewerk-in-vlaanderen-techniek-typologie-chronologie-en-evolutie-van-het-gebruiksgoed-in-de-regio-oudenaarde-in-de-volle-en-late-middeleeuwen-10de-16de-eeuw).

DECKERS, J., DE KONINCK, R., BOS, S., BROOTHERAES, M., DIRIX, K., HAMBSCH, L., LAGROU, D., LANCKACKER, T., MATTHIJS, J., ROMBAUT, B., VAN BAELEN, K. & VAN HAREN, T. (2019) *GEOLOGISCH (G3DV3) EN HYDROGEOLOGISCH (H3D) 3D-LAGENMODEL VAN VLAANDEREN – VERSIE 3. STUDIE UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN: VLAAMS PLANBUREAU VOOR OMGEVING (DEPARTEMENT OMGEVING) EN VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ 2018/RMA/R/1569. 2018/RMA/R/1569. VLAAMS PLANBUREAU VOOR OMGEVING (DEPARTEMENT OMGEVING). BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.DOV.VLAANDEREN.BE/INDEX.PHP/PAGE/GEOLOGISCH-3D-MODEL-G3DV3](https://www.dov.vlaanderen.be/index.php/page/geologisch-3d-model-g3dv3).*

VAN GILS, M. & DE BIE, M. (2006) STEENTIJD IN DE KEMPEN. PROSPECTIE, KARTERING EN WAARDERING VAN HET LAAT-PALEOLITHISCH EN MESOLITHISCH ERFGOED., IN *VIOE RAPPORTEN 02. CAI – II: THEMATISCHE INVENTARISATIE- EN EVALUATIEONDERZOEK.*, pp. 7-16.

GROENEWOUT, B. J. (1994) PROSPECTIE, WAARDERING EN SELECTIE VAN ARCHEOLOGISCHE VINDPLAATSEN: EEN BELEIDSGERICHT VERKENNING VAN MIDDELEN EN MOGELIJKHEDEN, IN *NAR 17.* AMERSFOORT: ROB.

MALHI, Y. (2017) THE CONCEPT OF THE ANTHROPOCENE, *ANNUAL REVIEW OF ENVIRONMENT AND RESOURCES*, 42(1), pp. 77-104. DOI: 10.1146/ANNUREV-ENVIRON-102016-060854.

PERDAEN, Y., WOLTINGE, I., DE LOECKER, D., VANDER CRUYSSSEN, M. & OPBROEK, M. (2018) *ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING BEVEREN – LPWW. EVALUATIERAPPORT FASE 2. INTERN RAPPORT BAAC VLAANDEREN.*

RYSSAERT, C., PERDAEN, Y., DE MAEYER, W., LALOO, P., DE CLERCQ, W. & CROMBÉ, P. (2007) SEARCHING FOR THE STONE AGE IN THE HARBOUR OF GHENT. HOW TO COMBINE TEST TRENCHING AND STONE AGE ARCHAEOLOGY., *NOTAE PRAEHISTORICAE*, 27, pp. 69-74.

STEVENSON, M. G. (1991) BEYOND THE FORMATION OF HEARTH-ASSOCIATED ARTIFACT ASSEMBLAGE, IN *THE INTERPRETATION OF ARCHAEOLOGICAL SPACIAL PATTERNING.* NEW YORK: SPRINGER SCIENCE + BUSINESS MEDIA.

TOL, A. J., VERHAGEN, P., BORSBOOM, A. & VERBRUGGEN, M. (2004) *PROSPECTIEF BOREN: EEN STUDIE NAAR DE BETROUWBAARHEID EN TOEPASBAARHEID VAN BOORONDERZOEK IN DE PROSPECTIEARCHEOLOGIE. RAAP-RAPPORT 1000.* AMSTERDAM.

VAN REMOORTER, O., DE MULDER, J. W. & BAEYENS, N. (2018) POTTEN EN PANNEN VOOR BRUGGE? DE EERSTE RESULTATEN VAN HET MIDDELEEUWS POTTENBAKKERSATELIER TE ODELEM (BEERNEM, W.-VL.), *ARCHAEOLOGIA MEDIAEVALIS*, 41, pp. 234-238.

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2024) *CAI – CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS*. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://CAI.ONROERENDERFGOED.BE](http://cai.onroerenderfgoed.be).

GEOPUNT (2023) *GEOPUNT VLAANDEREN*. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

Ghent Center for Digital Humanities (UGent) (2023) *Gent Gemapt*. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://KAART.GENTGEMAPT.BE/](https://kaart.gentgemapt.be/).

ICS (2023) *INTERNATIONAL COMMISSION ON STRATIGRAPHY: CHART/TIME SCALE*. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.STRATIGRAPHY.ORG/INDEX.PHP/ICS-CHART-TIMESCALE](http://www.stratigraphy.org/index.php/ICS-CHART-TIMESCALE).

NGI (2024) *CARTESIUS*. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.CARTESIUS.BE/CARTESIUSPORTAL/#](https://www.cartesius.be/CARTESIUSPORTAL/#).

ONROEREND ERFGOED (2024) *AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED: INVENTARIS ONROEREND ERFGOED*. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://INVENTARIS.ONROERENDERFGOED.BE](https://inventaris.onroerenderfgoed.be).

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2010) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: POPP, ATLAS CADASTRALE PARCELLAIRE DE LA BELGIQUE 1842-1879. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2015a) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: DIGITAAL HOOGTEMODEL VLAANDEREN II, DTM, RASTER, 1 m. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://DOWNLOAD.AGIV.BE](https://download.agiv.be).

AGIV (2015b) ORTHOFOTOMOZAÏEK, KLEINSCHALIG, ZOMEROPNAMEN, PANCHROMATISCH, 1971, VLAANDEREN. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2015c) ORTHOFOTOMOZAÏEK, MIDDENSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, 2008-2011, VLAANDEREN. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2016) ORTHOFOTOMOZAÏEK, GROOTSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, 2013-2015, VLAANDEREN. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2018) ORTHOFOTOMOZAÏEK, KLEINSCHALIG, ZOMEROPNAMEN, KLEUR, 1979-1990, VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV (2024a) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: GROOTSCHALIG REFERENTIEBESTAND (GRB). BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE/CATALOGUS/DATASETFOLDER/7C823055-7BBF-4D62-B55E-F85C30D53162](http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162).

AGIV (2024b) ORTHOFOTOMOZAÏEK, MIDDENSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, MEEST RECENT, VLAANDEREN. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE ANTWERPEN (2014) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE ANTWERPEN. PROVINCIE ANTWERPEN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE LIMBURG (2014) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE LIMBURG. PROVINCIE LIMBURG. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE OOST-VLAANDEREN (2014) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE OOST-VLAANDEREN. PROVINCIE OOST-VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE VLAAMS-BRABANT (2014) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE VLAAMS-BRABANT. PROVINCIE VLAAMS-BRABANT. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

AGIV & PROVINCIE WEST-VLAANDEREN (2014) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: ATLAS DER BUURTWEGEN VLAANDEREN (CA. 1840) PROVINCIE WEST-VLAANDEREN. PROVINCIE WEST-VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

DOV (2002) DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN: TERTIAIR GEOLOGISCHE KAART (1/50.000). DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://DOV.VLAANDEREN.BE](http://dov.vlaanderen.be).

DOV (2017) DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN: DIGITALE BODEMKAART: BODEMTYPES, SUBSTRATEN, FASEN EN VARIANTEN VAN HET MOEDERMATERIAAL EN DE PROFIELONTWIKKELING. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.DOV.VLAANDEREN.BE/GEONETWORK/SRV/DUT/CATALOG.SEARCH#/METADATA/A1547A01-B9FC-40FA-A2EB-009A39C02C7B](https://www.dov.vlaanderen.be/geonetwork/srv/dut/catalog.search#/metadata/A1547A01-B9FC-40FA-A2EB-009A39C02C7B).

DOV (2019A) DOV|QUARTAIR|1/50.000. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://DOV.VLAANDEREN.BE/DOVWEB/HTML/3QUARTAIR50000.HTML#INLEIDING](https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/3quartair50000.html#inleiding).

DOV (2019B) QUARTAIRGEOLOGISCHE PROFIELTYPEKAART 1/50.000. DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.DOV.VLAANDEREN.BE/PAGE/QUARTAIRGEOLOGISCHE-KAART-150000](https://www.dov.vlaanderen.be/page/quartairgeologische-kaart-150000).

KBR & AGIV (2010) KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË & AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: FERRARIS KAART - KABINETSKAART DER OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN EN HET PRINSBISDOM LUIK, 1771-1778. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

KBR & AGIV (2018) KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË & AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: VANDERMAELEN KAART, CARTES TOPOGRAPHIQUES DE LA BELGIQUE, 1846-1854. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

ONROEREND ERFGOED & AGIV (2017) AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED: VILLARET KAART (1745-48). AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

OPENSTREETMAP (2024) OPENSTREETMAP. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.OPENSTREETMAP.ORG/COPYRIGHT](https://www.openstreetmap.org/copyright).

VMM (2023) VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ: VLAAMSE HYDROGRAFISCHE ATLAS - WATERLOPEN. AGIV. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

OVERIGE BRONNEN:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019A) BESLISSINGSBOOM VOOR VERPLICHT ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK (VERSIE 19). AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/EEN-ARCHEOLOGISCH-ONDERZOEK-NODIG](https://www.onroerenderfgoed.be/een-archeologisch-onderzoek-nodig).

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019B) CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN (VERSIE 4.0). VLAAMSE OVERHEID.

4 LIJSTEN VAN OPGENOMEN FIGUREN EN TABELLEN

4.1 FIGUREN:

Figuur 1. Topografische kaart met projectie van het plangebied (OpenStreetMap, 2024).....	6
Figuur 2. GRB kaart met projectie van het plangebied en de betrokken percelen (AGIV, 2024a).....	6
Figuur 3. Recente luchtfoto met projectie van het plangebied (AGIV, 2024b).....	7
Figuur 4. Beslissingsboom, criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, (Agentschap Onroerend Erfgoed, 2019a).....	9
Figuur 5. Inplantingsplan van de bestaande toestand met aanduiding van de geplande sloop (bron: opdrachtgever).....	10
Figuur 6. Inplantingsplan van de nieuwbouvvolumes (fase 1) (bron: opdrachtgever).....	11
Figuur 7. Doorsnede nieuwe toestand (bron: opdrachtgever).....	11
Figuur 8. Vereenvoudigde weergave van geplande bodemingrepen, geclassificeerd volgens verstoringsdiepte en geprojecteerd op een recente orthofoto (AGIV, 2024b).....	12
Figuur 9. Chronologisch kader met de geologische en archeologische perioden (niet in verhouding).....	14
Figuur 10. Tertiair geologische kaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op het GRB (DOV, 2002; AGIV, 2024a).....	18
Figuur 11. Quartair geologische profieltypenkaart met aanduiding van het plangebied geprojecteerd op het GRB (bron: DOV, 2019b; AGIV, 2024a).....	19
Figuur 12. Bodemkaart met projectie van het plangebied op het GRB (bron: DOV, 2017; AGIV, 2024a).....	20
Figuur 13. Aanduiding bodemverontreiniging ter hoogte van Sint-Salvatorstraat 16 (bron: opdrachtgever).....	21
Figuur 14. Digitaal Terreinmodel Vlaanderen (DTM) met aanduiding van het plangebied en de waterlopen (AGIV, 2015a; VMM, 2023).....	22
Figuur 15. Detailweergave van het DTM, met aanduiding van het plangebied en de hoogteprofiellijnen (AGIV, 2015a; VMM, 2023; AGIV, 2024a).....	22
Figuur 16. Hoogteprofielen (Geopunt, 2023).....	23
Figuur 17. Kaartweergave van CAI-items in de omgeving van het plangebied op het DTM en het GRB (AGIV, 2015a, 2024a; Agentschap Onroerend Erfgoed, 2024).....	28
Figuur 18. Situering van het plangebied en de GGA-zones op het kadaster (bron: AGIV, 2024a).....	29
Figuur 19. Kaart van Deventer met aanduiding van het projectgebied bij benadering (bron: kaart.gentgemapt.be).....	31
Figuur 20. Projectie van het plangebied op de kaart van Sanderus & Hondius, 1641 (bron: GDal 2023).....	31
Figuur 21. Villaretkaat (1745-1748) met projectie van het plangebied (Onroerend Erfgoed & AGIV, 2017).....	32
Figuur 22. Kaart van Ferraris (1771-1777) met projectie van het plangebied (KBR & AGIV, 2010).....	33
Figuur 23. Kaart van Vandermaelen (1846-1854) met projectie van het plangebied (KBR & AGIV, 2018).....	34
Figuur 24. Luchtfoto (1971) met projectie van het plangebied (AGIV, 2015b).....	35
Figuur 25. Luchtfoto (1979-1990) met projectie van het plangebied (AGIV, 2018).....	35
Figuur 26. Luchtfoto (2008-2011) met projectie van het plangebied (AGIV, 2015c).....	36
Figuur 27. Luchtfoto (2013-2015) met projectie van het plangebied (AGIV, 2016).....	36
Figuur 28. Synthesekaart: Bodemingrepen geprojecteerd op de Gebieden Geen Archeologie (bron: mercator.vlaanderen.be).....	37

4.2 TABELLEN:

Tabel 1. Administratieve gegevens.....	5
Tabel 2. Overzicht geplande bodemingrepen met weergave van de verstoringsdiepte ten opzichte van het maaiveld.....	11
Tabel 3. Administratieve gegevens bureauonderzoek.....	15
Tabel 4. CAI-items in een straal van 1 km rond het plangebied.....	28

5 BIJLAGEN

Bijlagen bureauonderzoek 2024J30

- Bijlage 1. Afbakening van het plangebied (shp-bestand)
- Bijlage 2. Plannen van de opdrachtgever (pdf-bestand)